Poštnina plačana v gotovini

Cena Din 1·-

Slovenski dom

Stev. 92 | V Ljubljani, ponedeljek 22. aprila 1940 | Leto V

Priprave za prvo veliko bitko med Nemci in zavezniki na Norveškem

Angleški in francoski oddelki se izkrcujejo na raznih delih norveške obale - Kaže da bo do bitke prišlo blizu Trondhjema

London, 21. aprila. o. Angleško vojno poveljstvo je izdalo naslednje uradno poročilo:

Vojne operacije in izkrcavanje čet na Norveškem se nadaljuje. Angleške čete so stopile v zvezo z norveškimi in z njimi skupno napadajo sovražnika.

Po vesteh angleškega tiska so se dozdaj izvedle na Norveškem tri zavezniške divizije, to je okoli 60.000 mož, kar bi nekako odgovarjalo številu nemškega vojaštva na Norveškem. Po vseh pripravah sodeč hočejo Angleži in Francozi z zasedbo severnih norveških zalivov in otokov zasigurati nemoten dovoz čet in materiala na Norveško. Odločilno bojišče med zavezniško in nemško vojsko bo po vseh znamenjih v pokrajini okoli Trondhjema, ki ga Angleži za nobeno ceno ne bodo pustili v nemških rokah.

Po poročilih, ki so včeraj prispela, so angleške čete, ki so se izkrcale pri Lahdalu, severnovzhodno od Bergena, zavzele važne vojaške položaje. Skozi ta del teče železniška proga, ki veže Lahdal s Fadernesom in Oslom. Angleške čete so stopile že v zvezo z norveškimi enotami in sedaj sodelujejo z združenimi močmi. Nemške čete so večkrat skušale pretrgati to železniško progo in tako ločiti angleške čete od norveških, vendar pa se jim to ni posrečilo.

Stockholm, 20. aprila. Reuter: Ni še dosti zanesljivih podatkov o številčni moči zaveznikov na Norveškem, vendar pa prevladuje na Švedskem prepričanje, da sta se sedaj izkrcali dve angleški in ena francoska divizija, kar predstavlja 50.000 mož. Nemci so imeli izprva v Trondhjemu in okolici samo okrog 1200 mož. Računajo, da se jim je dosedaj posrečilo z letali pripeljati še kakih 2000 mož. Z ozirom na številčno premoč svojih nasprotnikov se bodo Nemci na bojišču držali v strogi obrambi. Zdi se, da se že umikajo proti obali.

Po vesteh, ki so jih prinesli Švedi iz Narvika, je to mesto popolnoma odrezano od ostalega dela Norveške. Švedski potniki pripovedujejo, da so Nemci v soboto izpraznili Narvik, da je pa ta izpraznitev pomenila pravi beg brez vsakega reda.

London, 21. aprila. o. **Norveška poročila navajajo točno, kje so se združile angleške in norveške čete, in na katerem bojišču sedaj skupno branijo norveško ozemlje pred Nemci. Pač pa so pred dvema dnevoma objavili, da so se združile angleške in norveške čete pri Hamarju in Elverumu. Norveške čete so na severu okoli 40 milj severnovzhodno od Osla danes uničile več nemških tankov ter prisilile nemške čete na umik. Nemška letala so izza norveške bojne črte spustila nad 50 nemških vojakov s padali, katere pa so Norvežani vse zajeli. Kljub srditim napadom na norveško utrdbo Högra še vedno ni uspelo nemškim četam, da bi jo zavzeli. Prijet nemški častnik, ki je doma nekje iz Avstrije, pripoveduje, da nemške čete na severu od Osla zelo počasi napredujejo in da jim Norvežani nudijo močan odpor.**

Danes pa so nemška letala napadla več norveških mest, kjer so zmetala mnogo bomb, niso pa povzročili nobene znatne škode kakor tudi niso zbegali civilnega prebivalstva.

Pariz, 21. aprila. Havas: **Izkrcavanje francosko-angleških čet na Norveškem se nadaljuje brez slehernih neprilik ter po določenem načrtu, ki upošteva tudi vse najmanjše podrobnosti. Izkrcavanje poteka na splošno v najbolj ugodnih okoliščinah. V francoskih pooblaščenih ter vojaških krogih vlada optimizem glede razvoja nadaljnih operacij na Norveškem. V prvi vrsti poudarjajo, da niti en zavezniški transport ni bil potopljen od Nemcev, medtem ko so Nemci izgubili ob priliki svojega izkrcavanja od zavezniške akcije mnogo več transportov in je pri tej priliki utonilo več tisoč vojakov. Na severu je pri Narviku položaj nespremenjen. Sicer pa so v francoskih vojaških krogih zelo molčeči.**

Nemška uradna poročila o uspehih na Norveškem

Berlin, 21. aprila. DNB: Nemško uradno poročilo pravi: 21. aprila so se pokazale sovražne sile pred Narvikom in so nekaj časa streljale na mesto in pristanišče. Napad je bil popoldne. Sovražnik ni poskušal, da bi se izkrcal Nemške čete blizu Narvika so zasegle 8.000 pušk in 315 strojnic. V Trondhjem so bila poslana nadaljna ojačenja, in sicer pehota in topništvo, ki je oboje pravočasno prispelo na cilj. Nemške čete razširjajo pri Bergenu in Stavangru zasedene kraje in so odgnale več norveških oddelkov. Pri Oslu so ojačene nemške čete nadaljevale v hitrejšem tempu v vseh smereh. Skupina Nemcev je prispela pred Amot, druga pa je prodrla 50 km čez Hamar proti Elverumu. Nemške čete so prispele pred Gjevik. Nemške pomorske sile so potopile v Hardanger-fjordu več manjših enot norveške mornarice, med katerimi je bil tudi nosilec min »Levertin«. Istočasno so nemške vojne ladje prisilile k molku obrežne baterije. Prevozi vojakov in vojnega materiala prihajajo iz Nemčije na Norveško v povečanem obsegu. Neki poljski rušilec je bil uničen severnovzhodno od Shetlandskih otokov od neke nemške podmornice. Ob napadu nemških bombnikov na britanske podmornice 19. aprila, sta bili zadeti po ugotovljenih poročilih ena angleška križarka in ena lažja križarka ter štiri prevozne ladje. Napadi močnih nemških letalskih oddelkov na sovražne čete, ki so se izkrcale pri Namosu in Andalasu 20. aprila, so imeli hud učinek. Istočasno je bila pri Andalasu neka britanska križarka zadeta od težke bombe in se je potopila. Druga sovražna križarka je bila zadeta od dveh bomb srednjega kalibra. Na ladji je izbruhnih požar in ladja je nato nasedla Na drugem mestu je bila zadeta transportna ladja 15.000 ton, ki je prevažala čete. Druga transportna ladja, pa se je zadeta od bomb nagnila na stran. Izkrcane angleške čete so nemška letala na obeh krajih z uspehom napadla in jim prizadela težke izgube. Železniški postaji v Namsosu in Andalesu sta bili uničeni z vnetljivimi bombami, prav tako pa so porušene vse ceste in mostovi.

Pomembna izvajanja ministra dr. Kreka na shodu v Trbovljah:

Glede Jugoslavije niso mogoča nobena presenečenja!

Trbovlje, 21. aprila.

Gradbeni minister dr. Miha Krek je danes dopoldne imel v Trbovljah shod, ki ga je priredila krajevna organizacija naše stranke. Shod je bil v Društvenem domu, čigar dvorano je do zadnjega kotička napolnilo trboveljsko delavstvo. Minister dr. Krek je v poldrugo uro dolgem govoru podal pregled naše zunanje in notranje politike ter zlasti poudaril, da glede naše države niso mogoča nobena presenečenja, kar so zborovalci z velikim navdušenjem sprejeli. Govornik je poudaril dalje, da se je naša državna obramba v zadnjih 7 mesecih uspešno izpopolnila in da se je pri zadnjih dogodkih pokazalo, da je najboljša obramba za našo nevtralnost moralna mobilizacija ljudstva in skrbno pripravljena vojska. Zunanje politični del njegovega govora in izvajanja o naši pripravljenosti za obrambo domovine so bila deležna posebnega odobravanja.

Po govoru so bile med vnetim pozdravljanjem prebrane pozdravne brzojavke kraljevskemu domu in knezu namestniku, našemu voditelju dr. Korošcu, predsedniku Cvetkoviču in ministru Kulenoviču. Sprejetih je bilo več resolucij, v katerih izražajo zborovalci svoje želje glede izboljšanja položaja za trboveljsko delavstvo. Spregovoril je tudi bivši poslanec prof. Bitenc. Minister dr. Krek je po shodu sprejel odposlanstva cestarjev, Kmečke zveze in ZZD ter se z njimi pogovarjal o njihovih križih in težavah. Minister se je iz Trbovelj odpeljal z vlakom v Ljubljano, zvečer pa je odpotoval v Belgrad.

Italijanski glas za mirno in častno ureditev vseh vprašanj na Sredozemskem morju

Rim, 21. aprila. Današnji »Giornale d'Italia« prinaša uvodnik Mussolinijevega zaupnika Gayde, o katerem pravi med drugim:

Sredozemsko morje je za Italijo edina pot do njenega imperija. Ravno na tej poti pa imata vso oblast Anglija in Francija. Zaradi tega ima Italija težaven položaj na Sredozemskem morju. Italija se mora tu meriti s petimi državami in ima samo tri pota za promet z drugim svetom. Ima dolgo obalo in na njej življenjska središča, velike otoke ter je izpostavljena napadu z angleških in francoskih postojank. Zato je sprememba položaja na Sredozemskem morju za Italijo življenjsko vprašanje ter vprašanje njene varnosti in svobode.

Toda vseeno ne drži še mišljenje, da bi zavezniško ladjevje moglo Italijo na Sredozemskem morju premagati v 24. urah. V današnji pomorski vojni igrajo veliko vlogo podmornice in letala, katerih ima Italija dosti. Plovbena črta od Gibraltarja do Sueza znaša 3500 km in je dovolj, da jo letalstvo obvladuje v srednjem delu, v razdalji kakih 1500 km, to je na delu med evropsko Italijo in Tripolisom. Italijansko letalstvo ograža ne samo Malto, marveč tudi ves vzhodni del Sredozemskega morja, na zahodu pa so blizu nekateri španski otoki. Vse Sredozemsko morje je torej pod zračno oblastjo Italije. Sardinija, Toskanski otoki, Sicilija in Albanija, ki lahko zapre Jadran pa branijo Italijo.

Italija se je rodila v Sredozemskem morju. Anglija in Francija sta prišli pozneje in zavladali nad njim. Zaradi tega je potrebno, da se na Sredozemskem morju zdaj ustvari red poštenega in častnega sodelovanja. Italija ve, da se svoboda pravice in varnost v Sredosemskem morju ne samo skladajo s potrebami sredozemskih držav, velikih in majhnih, marveč sta ta svobodo in varnost tugi potreben pogoj za mir in omiko na Sredozemskem morju ter v Evropi.

Članek je zaradi svojega zmernega zaključka v katerem vidijo ponudbo za prijateljsko ureditev vseh sredozemskih vprašanj, vzbudil v Italiji veliko pozornost.

Belgija in Holandija si bosta z vsemi silami pomagali

Bruselj, 21. aprila. o. Belgijski zunanji minister Spaak, je sprejel francoskega poslanika in mu v imenu belgijske vlade sporočil, da sta Belgija in Holandija popolnoma enih misli glede svoje politike in da bosta druga drugi z vsemi silami prihiteli na pomoč, takoj ko bi to bilo potrebno. Sklenili sta, da ne bosta sprejeli zavezniške pomoči take vrste, ki bi utegnila izzvati kake nezaželjene korake z nemške strani.

Živo delovanje zavezniškega letalstva

London, 21. aprila. o. Včeraj in danes so angleška letala bombardirala letališče v Stavangerju, kjer so zmetala veliko bomb. Kakor letalci zatrjujejo, so povzročili veliko škode ter zanetili tudi požar, katerega so opazili potem, ko so bombe eksplodirale. Tudi kristjansandsko letališče je bilo sinoči in davi bombardirano od angleških letal. Angleška admiraliteta poroča, da so se vsa letala srečno povrnila na svoje odhodno oporišče. Tudi na zapadnem bojišču so angleška in francoska letala zabeležila velik uspeh, ko so sestrelila 9 nemških letal, medtem ko so zavezniki izgubili samo eno letalo. Poročajo o vedno hujših napadih nemških letal na spremstva trgovskih ladij. Včeraj so sestrelili Angleži tri taka nemška letala in več jih je pa bilo poškodovanih ter so bila prisiljena spustiti se na morje. Nobena angleška trgovska, niti vojna ladja ni bila poškodovana. Nasprotno pa poroča angleško pomorsko poveljstvo, da angleška letal: in angleške podmornice z velikim uspehom razbijajo nemške transporte ki so namenjeni na Norveško.

Trije nasprotniki Švice

Bern, 21. aprila. o. Reuter: Ob današnji švicarski narodni slavnosti je govoril poveljnik švicarske vojske general Guisau, ki je dejal med drugim: »Mi imamo tri sovražnike. Prvi je zunanji sovražnik, o katerem danes ne mislim govoriti, drugi je naš notranji sovražnik. To so tuji državljani, ki so med nami in ki ne razumejo, da mi ne bomo dopustili nobenih sabotaž ali pa širjenja neresničnih vesti proti naši državi, tretji sovražnik pa so tisti Švicarji, ki ne razumejo sedanjega položaja in niso pripravljeni na nobene žrtve. Naj se zgodi kar koli, mi bomo branili svojo Švico. Mi hočemo biti gopodarji v svoji hiši, za to idejo ni nobena žrtev prevelika. Mi smo svoboden narod in svobodni bomo tudi ostali!«

Vesti iz prestolnice

Belgrad, 21. aprila. m. Pod predsedstvom Stevana Koena, trgovca iz Belgrada in predsednika jugoslovanske - holandske trgovinske zbornice, je bil danes izredni občni zbor jugoslovansko-holandske trgovinske zbornice v prisotnosti holandskega odpravnika poslov Krandeutscha. Z občnega zbora so odposlali pozdravne brzojavke Nj. Vel. kralju Petru, Nj. kr. Vis. knezu namestniku, zunanjemu in trgovinskemu ministru.

Belgrad, 21. aprila. m. Danes je bil občni zbor Društva za vzgojo in varstvo otrok. Občnemu zboru so prisostvovali odposlanec kralja, zastopniki raznih ministrstev in društev. Na občnem zboru so sprejeli preračun, ki določa 983.000 din dohodkov in izdatkov. Na čelu društva je ostala stara uprava s predsednikom dr. Aleksandrom Kostičem.

Belgrad, 21. aprila. m. V prostorih Doma belgrajske trgovske mladine je bil danes dopoldne 37, občni zbor trgovske mladine. Zborovanju so prisostvovali podpredsednik belgrajske borze, zastopnik belgrajske trgovske zbornice in drugi odličniki.

Aleksinac, 21. aprila. m. Danes dopoldne je semkaj prispel predsednik vlade Cvetković v spremstvu niškega župana Simonoviča. Cvetković je sprejel številne delegacije in zastopnike okrajne in mestne organizacije JRZ. Ob tej priliki so zastopniki JRZ izročili Cvetkoviču diplomo častnega občanstva mesta Aleksinca.

Novi Sad, 21. aprila. m. Danes dopoldne je bivša demokratska stranka priredila spominsko akademijo, posvečeno spominu pokojnega Davidoviča. Na akademiji je novi šef stranke Grol govoril o delih pokojnega Davidoviča in je med drugim dejal, da v Vojvodini **ne more biti nobenih pogajanj.**

Vesti 22. aprila

Švicarska policija je prijela podpolkovnika Hansa Trueba, tajnika upravnega oddelka v švicarskem vojnem svetu, ker je bil v službi tuje vohunske organizacije. Prijetih je bilo tudi nekaj njegovih civilnih sodelavcev. Zaradi tega so švicarske oblasti izdale stroge ukrepe proti tujim vohunom in tujim državljanom.

Vse belgijske politične stranke bodo 1. maja imele veliko manifestacijo za svobodo, nevtralnost in mir.

Nemški listi zanikajo vesti, da bi bila švedska vlada dala aretirati slovitega raziskovalca Svena Hedina, ki velja kot velik prijatelj narodnega socializma, češ, da je z drugimi visokimi osebnostmi pripravljal prevrat, ki naj bi na Švedskem spravil na krmilo vlado, ki bi prosila Nemčijo za oboroženo varstvo. Sven Hedin je bil pred dobrim mesecem sprejet pri kanclerju Hitlerju.

Naš pravosodni minister dr. Marković je danes odpotoval iz Budimpešte po tridnevnem obisku.

Združene države so imenovale svoje konzularne zastopnike na Islandiji, ki je po zasedbi Danske razglasila samostojnost.

Ameriški poslanik iz Stockholma je bil poklican domov, da poroča predsedniku Rooseveltu o zasedbi Danske in Norveške ter o švedski pripravljenosti za morebitni nemški napad.

Nepobitna zgodovinska resnica je, da se je Hitler poskušal sporazumeti z Anglijo in Francijo in da se je hotel razorožiti, če bi Anglija in Francija izpolnili vse njegove zahteve. Zaradi tega odgovornost za sedanjo vojno ne pade nanj, pišejo italijanski listi ob kanclerjevem rostnem dnevu.

Predsednik Združenih držav Roosevelt, je včeraj imel v Warm Springsu govor mladim članom svoje stranke in dejal, da ne želi, da bi se Združene države udeležile kake vojne v Aziji ali v Evropi, da pa ne smejo odkloniti udeležbe pri ustvarjanju boljšega reda na svetu, da bo mir na svetu po vojni bolj zavarovan.

Naš nogomet žanje uspeh za uspehom:

Hrvaška :. Švica 1:0

Nastop Nemčije na Danskem in na Norveškem bi utegnil odbiti Sovjetsko Rusijo od Nemčije. Zaradi tega so verjetne vesti, ki govore o bližnjih pogajanjih med Anglijo in Sovjeti. Rusija ni bila o nemškem napadu na sever obveščena zaradi česar je ustavila vso svojo plovbo po Baltiškem morju in s tem tudi pošiljanje blaga v Nemčijo. V tem smislu razpravljajo danes angleški listi.

Ameriški vojaški atašeji iz vseh evropskih držav so te dni imeli važen posvet v Genovi. Posvet je vodil general Miles, zaupnik predsednika Roosevelta, ki je odpotoval zdaj v Ameriko ter bo svojo vlado točno obvestil o vojaškem položaju v raznih evropskih državah in o tem, v koliko bi mogle države, ki so zdaj še nevtralne, kljubovati nemškemu napadu.

Nemške oblasti v Oslu so dale zastražiti vse izhode iz mesta, ker je veliko število moških pobegnilo in se priključilo norveški vojski. Vsem moškim od 18. do 50. leta je pod hudo kaznijo prepovedan odhod iz prestolnice.

Vojaško sodišče v Madridu je začelo razpravo proti številnim članom komunistične policije ki je začela v Madridu poslovati avgusta 1936. Obdolženi so, da so dali ubiti 20.000 ljudi in da so nakradli ogromne vsote denarja, velike množine zlatnine, okrasja, cerkvenih dragocenosti in umetnin ter jih za korist prodajali v tujino. Rdeči idealisti — kakor povsod.

Neko nemško uradno poročilo od sobote pravi, da so se angleške čete doslej izkrcale povečini le na oddaljenih otokih, na celini pa samo v nekaterih brezpomembnih zalivih. Več angleškega vojaštva je samo v Harstadu, toda tudi to narekuje Nemčiji, da naredi konec takemu stanju na Norveškem, ker se morajo boji tam čimprej končati. Iz tega poročila bi se dalo sklepati, da so Nemci sami opustili misel na uspešno bliskovito vojno na Norveškem, o kateri govore nemški in italijanski listi.

Ameriška mornarica je pripravljena odpluti tja, kjer se bo pokazala potreba, je izjavil mornariški minister Edison ameriškemu tisku.

Naklada vatikanskega glasila »Osservatore Romano« se je od začetka vojne podvajseterila, ker ga v Italiji in v tujini dosti več bero zaradi nepristranskih poročil iz vseh vojskujočih se taborov. Posebno se je dvignilo zanimanje za ta list v Italiji zadnje čase.

Nemško vojno poveljstvo na Danskem je do skrajnosti omejilo porabo bencina. Danski avtomobilisti bodo dobili odslej samo 2% tiste količine, ki jim je bila dovoljena pred nemško zasedbo. Ves preostali bencin bo vzela nemška vojska za svoje potrebe.

Jutranje francosko vojno poročilo pravi, da ni bilo na bojišču nič posebnega.

Francoski ministrski predsednik Reynaud je včeraj v senatu imel govor, v katerem pravi, da je Francija še vedno pripravljena z Italijo prijateljsko se sporazumeti.

Zavezniške operacije na severnem Norveškem vodi angleško vojno in pomorsko poveljstvo, na srednjem in južnem Norveškem pa francosko **vojno poveljstvo, trdijo italijanski listi.**

Uspel bralni večer »Literarnega kluba«

V petek je »Literarni klub« priredil v Delavski zbornici svoj prvi bralni večer. Dvorana je bila zasedena nemara še nekoliko boljše kakor ob večeru »Umetniškega kluba«, dokaz, da v teh časih lepo raste zanimanje za domačo literarno tvornost.

Na tem večeru se je pokazalo dvoje: da je mlada slovenska lirika mnogo boljša kakor je mlada slovenska proza in da naši literarni tvorci nimajo potrebne govorne ali boljše rečeno, deklamatorne kulture. V tem pogledu naše ljudi hrvaški pisatelji in pesniki daleč prekašajo, o čemer smo se bili lahko prepričali na nedavnem recitacijskem večeru hrvaških literatov.

Najprej je na lepo aranžirani oder stopil urednik dr. Tine Debeljak, ki je nastopajoče pesnike in pisatelje, to gardo, ki se ni hotela priključiti nikakršnim strujam, ampak je ustanovila svoj lastni klub, predstavil izredno srečno v kratkih, analitično točnih in čvrstih oznakah. Za njegova odlična izvajanja ga je občinstvo nagradilo s spontanim, krepkim ploskanjem.

Napovedovalka, ki je sproti predstavljala posamezne pisatelje odnosno pesnike (pametna misel!), je najprej predstavila Severina Šalija. Mladi, nadarjeni pesnik, ki se odlikuje po nekakšnem prirodnem, pristnem in bogatem občutevanju brez narejenosti in izumetničenega iskanja za izrazi, je s svojimi pesmimi dosegel prav lep učinek, dosegel pa bi bil brez dvoma še večjega, če ne bi bil bral tako mrtvo in tiho. Kako bi njegove pesmi učinkovale, če bi jih bil bral recimo dober recitator!

Za Šalijem je z daljšo stvarjo (»Viteška ljubezen«) nastopil pesnik Jože Dular, ki je pokazal, da je izredno nadarjen. Preprosta, pa zaniniva in izvirna romanca (v obliki treh pisem je pesnik obdelal motiv) je v tej krepki pesnitvi izredno privlačna. Dularju verzi teko gladko in neprisiljeno. Dular je recitiral še kar dobro in razločno.

France Novšak je nastopil s prozo, z odlomkom iz svojega novega romana »Hudobni angeli«. Vse kaže, da se bo nadarjeni pisatelj počasi razvil v prvovrstno pripovedno moč.

Ivan Čampa se je predstavil z liriko in s prozo ter je ugajal zaradi krepkosti izraza, preprostega narativnega tona in kar zadovoljive fabulistične spretnosti.

V drugem delu je namesto zadržanega avtorja prebrala gdč. Tomšičeva lepo novelo že splošno priznanega, odličnega slovenskega pisatelja dr. B. Magajne.

Nato je stopil na oder pesnik Jože Kastelic, čigar knjižna pesniška zbirka »Prve podobe« je vzbudila veliko senzacijo v letošnji literarni proizvodnji. Kastelic je dejansko že velik, pomemben pesnik, od katerega se moremo nadejati za bodočnost najlepšega. Od pesmi, ki jih je bil recitiral, napravlja najgloblji dojem pretresljiva, mogočna in čudovita pesem »Requiem«.

Za pesnika z veliko izrazno močjo, z bogastvom podob in z globoko miselnostjo se je predstavil nadarjeni Cene Vipotnik, ki naglo stopa v prve vrste najboljših mladih slovenskih pesnikov.

Kot zadnji pa je bral svoje mirne, prijetne idilične slike iz doživetij v domačem kraju pripovednik Cene Kranjc.

Ob koncu je občinstvo nagradilo mlade, toliko obetajoče literate z dolgotrajnim ploskanjem. — »Umetniški klub« pa se je tudi v resnici predstavil kot izredno kvalitetna skupina, od katere moramo pričakovati še zelo veliko!

Znak slabih narodov je, da ne skrbijo za umetnost

Ljubljana, 21. aprila.

Danes je vodil občinstvo, ki je prihitelo na jubilejno razstavo slovenske umetnosti v Jakopičev paviljon, prof. Stane Kregar. Umetnik je imel ob tej priliki tehten in nad vse zanimiv govor, ki ga v naslednjem objavljamo:

»Razstava, prirejena ob 40 letnici prve slovenske umetnostne razstave, gotovo ni prirejena s tistim sijajem in v tistem obsegu, ki bi ga zaslužila. To pa ni krivda prirediteljev, ampak so tu na žalost drugi vzroki, ki jih ne gre na dolgo in široko razpletati. Vendar kljub svojemu skromnemu obsegu pa more nuditi obiskovalcu nek splošen pregled dela slovenske likovne umetnosti zadnjih 40 let, čeprav par važnejših slovenskih likovnih umetnikov ni zastopanih.

Zdi se pa, da slovenska javnost danes v svobodni Jugoslaviji ni tako razumela razstave kot jo je razumela pred 40 leti. Takrat je slovenski narod čutil, da je vprav živa likovna umetnost eno izmed onih svetlih znamenj, ki dajejo narodu potrdilo, da so vredni svobodnega, samostojnega življenja. Mogoče bi tudi danes v nekoliko spremenjenem položaju to jasneje videli.

Lansko jesen je bila prirejena v Pragi razstava »Češki narod svojim likovnim umetnikom«. Razstavljenih je bilo vsega skupaj 670 del. In uspeh? Navedel bom le številke, ki so le zunanji dokaz, kako češki narod v težkih časih ceni svojo likovno umetnost. Obiskovalcev je bilo 35.000. Izmed 670 del je bilo prodanih zasebnikom in manjšim institucijam 365 del za 656.300 Kč. Ministrstvo prosvete in Narodna galerija v Pragi 172 del za 259.800 Kč. Skupno je bilo torej od 670 del prodanih 537 za okroglo 1 milijon Kč. Pravtako je bilo na razstavi 50 let hrvaške umetnosti prodanih del za okroglo pol milijona din. In v Atenah na vsehelenski razstavi 43 slik in 8 plastik za 1 milijon 200.000 drahem. Pri nas pa na razstavi 40 let slovenske umetnosti 1 slika za 1500 din.

Mislim, dame in gospodje, da si pri teh številkah nihče več ne bo domišljal, kako velik smisel imajo naše javne in zasebne institucije za razvoj slovenske likovne umetnosti in da je popolnoma napačna trditev, ki je bila te dni zapisana, da je po 40 letih s te strani treba ugotoviti ogromen napredek, dočim v likovni umetnosti sami ni pravega napredka.

Ravno narobe bo res. In zdi se mi potrebno vzeti v obrambo najmlajšo likovno ustvarjanje, ki je prav ob priliki te razstave zopet od vseh strani napadano kot neslovensko, kot nesamoniklo, nedograjeno, nekritično, nezmožno mednarodne konkurence.

Prvi očitek vsekakor ni nov, zakaj pojavil se je že ob impresionistih, tudi ob Groharju, pred čigar sliko danes govori kritik, slikar in gledalec: Kako je to slovensko. Slovenska krajina, človek, skrite lepote, ki so toliko let pričakovale toplega srca, da jih prečiščene pokaže narodu, so našle v impresionistih svoje pijonirje. Dame in gospodje, impresionisti so pijonirji na stavbi slovenske likovne umetnosti. Tega jim nihče noče in ne more odrekati. Toda stavba slovenske umetnosti se ni zaključila z njimi, ampak stalno raste in ne izgublja svoje samoniklosti. Mladi so prav tako samonikli kot impresionisti. Kdor pozna sodobno likovno umetnost evropsko, bo takoj spoznal, da ima mlada slovenska likovna umetnost čisto svojstven značaj. Je pač toliko sorodna s francosko ali italijansko, v kolikor ali pa še manj je bila impresionistična in ekspresionistična z italijansko, francosko in nemško.

Da so mladi dovolj kritični do sebe in torej zmožni vstopiti na mednarodni forum, potrjuje vprav ta razstava.

Dame in gospodje. Teh 40 let, ki so pretekla od prve slovenske umetnostne razstave, kaj je to drugega kot slavna razgibanost slovenskega likovnega ustvarjanja, kaj je to drugega kot pomnožitev kulturne dediščine naroda, dediščine, izročene nam od naših najboljših, ki so v njej živeli, se borili in sanjali, dediščine, ki jo moramo zopet predati drugim bodočim rodovom. Teh 40 let nas obvezuje varovati to, kar je bilo zgrajenega in z enako odkritosrčnostjo eš naprej zidati namesto onih, ki so svoje delo že dopolnili. Ime Groharjevo in drugih, ki so že odšli, bodi v časti vsakemu, ki ga živi in nosi draga slovenska zemlja, po njih poveličana. Spominjajmo se besed češkega umetn. kritika Fr. Šalde: Znak slabih narodov je, da ne skrbijo za umetnost. Je torej stvar narodne časti slovenski umetnosti pripomoči k čim slavnejšemu razvoju. K večji slavi slovenske likovne umetnosti moram pribiti, da je vedno hotela govoriti vsemu slovenskemu narodu in poudarjam, četudi skušajo nekateri iz zavisti to zanikati, da ima mlada slovenska likovna umetnost prav tisto navdušenje, prav tisto moč in prav tisto voljo kot pred 40 leti govoriti slovenskemu narodu v govorici, ki jo razume vsa Evropa in ves svet. Zato je dolžnost naroda, da se tudi on zave, kako velike važnosti je vprav likovna ustvarjalna umetnost za njegovo rast, za njegovo slavo in za njegovo svobodo v krogu evropskih narodov.

Viničarsko-delavski narodni tabor

Strokovna zveza viničarjev — ZZD. Ljutomer pod pokroviteljstvom g. bana dravske banovine ob 20 letnici obstoja viničarske organizacije in ob 10 letnici Viničarske kreditne zadruge, ki bo v nedeljo, dne 9. junija 1940 (ob vsakem vremenu) v **Ljutomeru**, z naslednjim sporedome:

Na predvečer ob 8. uri v dvorani Viničarskega doma 20. redni občni zbor viničarske zveze. Drugi dan: od 7—8 zbiranje udeležencev pred Viničarskim domom. Ob 8 sprejem gostov na postajališču. Zatem povorka skozi mesto v župno cerkev, kjr bo ob 9 sv. maša s cerkvenim govorom, katero daruje duhovni vodja ZZD g. Križman Andrej. Pri sv. maši ljudsko petje s spremljevanjem viničarske godbe »Slavček«. Po sv. maši obhod po mestu pred Katoliški dom, kjer bo ob 10

manifestacijsko zborovanje.

Govorijo predstavniki naroda in tovariši iz našega strokovnega pokreta.

Vabimo vse viničarje, poljedelske delavce, industrijsko delavstvo, rudarje, stavbince itd. ter vse naše somišljenike. Vabimo vse katoliške, mladinske, kulturne in gospodarske organizacije k čim večji udeležbi. Blagovolite nam čimprej sporočiti, kdo in koliko udeležencev bo iz vašega kraja.

Ustvarjmao obrambni zid proti komunizmu, gradimo narodno zavednost v naših obmejnih krajih ter se borimo za zboljšanje položaja našega delavstva. Kdor je z nami — naj se udeleži! — Iskreno vabi načelstvo.

Ljubljanski dogodki čez nedeljo

Dolgo se je pripravljalo k dežju, že kar dobrih štirinajst dni. Oblaki so se že zbrali, vse je kazalo, da se bo zdaj zdaj vlilo, pa ni bilo nič, kar ni se moglo pripraviti. Vselej je kakšen veter razgnal črne trume, in če je zvečer kazalo, da bomo drugo jutro prav gotovo dobili deževno vreme, smo se zjutraj kakor nalašč prebudili v krasen, sončen dan, in zagledali popolnoma jasno nebo brez najmanjšega oblačka. Takega aprila, kakor je bil tale, prav gotovo že leta in leta ni bilo. Drugekrati smo morali aprila skoraj neprestano držati dežni knad glavo, in Bog ne daj, da bi se bili dali zjutraj zapeljati, če je bilo nebo slučajno jasno in če je kazalo, da bomo čez dan ostali brez dežja! Kdor je zjutraj pustil dežnik doma, je potem ves dan godel nad samim seboj, da je bil tako lahkomiseln in nepreviden. Brez dežnika ni kazalo nikamor hoditi. Čez nebo so se v hipu pripodili cunjasti, težki oblaki, ki so zlili svojo zalogo in drli naprej kakor neugnana vojska. Od časa do časa so se pokazale jasne žile, sonce se je zasmejalo in iskrilo po lužah, veselo je postalo, pa že kar kmalu so se nato oblaki spet zgrnili, stemnilo se je in ni trajalo dolgo, ko so se vsuli na zemljo težki vodni curki. Letos pa se aprila prav za prav kar skoraj ne more pripraviti k dežju. Spomniti se moramo samo, kako je bilo pred tremi dnevi; čisto za dež je kazalo zvečer — zjutraj pa smo dobili najlepše spomladansko vreme. Kar nenadoma je postalo neverjetno gorko, preveč nenadoma, si je dejal marsikdo, ki je hitro odložil zimsko suknjo in potem še spomladansko, tako je bilo gorko. Najbrž ne bo dolgo držalo, si je rekel. Pa se je kljub temu še dobra dva dni, in tudi danes je bilo dopoldne prav lepo, čeprav so se na jugu kopičili veliki črni oblaki, ki niso obetali nič dobrega. Vendar pa je pozneje začel zgoraj, na višavah spet pihati močan veter, tako da se je že zdelo kakor da bo dan potekel brez dežja. Ljudje so se zato odpravili pogumno ven, brez sukenj, in seveda tudi brez dežnikov.

Današnja nedelja v mestu

Dopoldne so bili v našem mestu — kakor ob tem času vedno — spet občni zbori, ki so bili lepo obiskani. Ljudje imajo ob nedeljah v splošnem tudi največ časa za zborovanja. Tisti, ki z občnimi zbori niso imeli opravka, so po maši lepo krenili malo na sprehod, pod Tivoli, na Rožnik, na imenitno urejeni Grad, ali pa so hodili kar sem pa tja po mestu in si ogledovali izložbe, nove stavbe, obleke itd. Zelo živahno je bilo tudi na promenadi, kamor spomladi v novih nedeljskih oblekah prihiti ob nedeljah vse, kar se rado postavi. Danes so bili dopoldne prav dobro zasedeni tudi vrtovi gostinskih obratov. Tam so posedali znanci, ki si v današnjih nemirnih časih imajo izredno veliko povedati, zlasti iz poglavja »visoka svetovna politika«. Ta téma je izredno hvaležna, saj daje razlagalcu možnosti tudi za najfantastičnejše kombinacije.

Proti poldnevu so se na jugu začeli kopičiti temni oblaki in ker je bil dan prav gorak, skoraj vroč, je bilo pričakovati, da bomo dobili popoldne nevihto. Vendar pa so se oblaki začeli knalu trgati, tako da se je v zgodnjih popoldanskih urah že spet zdelo kakor da dežja danes še ne bomo dobili, ampak da nas bo nemara obiskal šele jutri. Ljudje so zato odrinili v prav velikem številu ven iz mesta, na deželo, na vesele nedeljske izlete, ki so zlasti ob spomladanskih nedeljah, dokler še ni prevroče in dokler se drevje ne ogrne še v pregosto zeleno odejo, tako prijetni kakor ob nobenem drugem letnem času. Danes je — kakor vsako spomladansko nedeljo — spet doživela izredno velik obisk Šmarna gora. Ljudi se je kar trlo. Prijetne druščine so se zbrale in preživele res prijetno popoldne. Zvečer so se vračale seveda bogato založene s spomladanskim cvetjem, židane volje in fletno utrujene. Drugim je bolj pri srcu Sv. Katarina, tretji jo rajši mahnejo na Orle. Proti večeru je že enkrat kazalo, da bo izlet temeljito skvarjen. Kar na lepem je namreč zagrmelo, vsula se je najprej drobna toča, potem pa je nastopil še dež, ki pa je k sreči ostal le kratkotrajen pljusk ter je le tla toliko zmočil, da se ni več prašilo. Ljudje so se bili opoldne zanesli na to, da danes še ne bo dežja, pa so bili dežnike pustili doma. Tako so se za kratek čas morali zateči vedrit — kdor je to seveda utegnil — pa tudi tisti, ki jih je kratka nevihta zalotila in presenetila na planem, so jo prebili brez škode. — Dokaj ljudi pa je današnjo nedeljo prebilo kar v mestu. Tudi popoldne niso odšli nikamor ven na sprehod, ampak so preživeli prijetne ure tako kakor so pač najboljše vedeli in znali. Dobro so bila zasedena kina in obe gledališči, pa tudi po gostilnah in po kavarnah se je nabralo precej ljudi. Zvečer, ko se je stemnilo, je v mestu spet postalo močno živahno. Ljudje, ki so se vrnili s srehodov in izletov, so prinesli s seboj smeha in židane volje.

Po kratki nevihti, ki nas je obiskala ob pol šestih zvečer in trajala vsega skupaj le pičlih pet minut, se nebo ni moglo očistiti do kraja, ni se hotelo do kraja zvedriti. Oblaki so kar obtičali na nebu, tako da bomo nemara jutri še dobili izdatnejši dež. Kratki naliv je nekoliko shladil ozračje, tako da je bil večer kar prijetno svež. Če bo jutri začelo deževati, potem smo lahko prepričani, da se ne bo tako zlepa zlilo, ampak bo ta dež pomenil uvod v »mokro« dobo, ki se bo najbrž obdržala tudi še ves maj.

Danes je bila odprta razstava slikarja Frana Godca

V nanovo odprti »Obersnelovi galeriji« na Gosposvetski cesti se je danes k prvi javni razstavi slikarja Frana Godca zbralo prav številno občinstvo, ki se zanima za upodabljajočo umetnost in dokaj znanih umetnikov. Razstavo je s kratkim nagovorom odprl slikar Božidar Jakac, ki je predstavil mladega umetnika, za njim je povzel besedo še slikar Godec sam, ki je povedal nekaj besedi o svoji življenjski in umetniški poti ter vzgoji. H koncu pa je spregovoril še g. Obersnel, ki je pojasnil in razložil namen galerije, katero je bil ustanovil.

Prisotni so si nato ogledali razstavljena Godčeva dela, katerih je umetnik razstavil 86. Razstavlja tempere in olja. Doslej naši širši javnosti prav za prav le malo znani slikar, je s to prvo svojo oficielno razstavo brezdvoma dosegel popolno moralno zadoščenje ter bo poslej njegovo ime zvenelo znano in priznano. Godec je umetnik, ki kaže sijajen talent in moramo od njega pričakovati še izredno veliko. Že zdaj so nekatera njegova dela taka, da si iščejo kvalitetne primere. Med temperami bi zlasti omenili »Samotarko«, »Avtoportret«, »Melanholijo«, odlično »Postajo«, »Železni most«, »Modrozeleno harmonijo«, »Nad mostom« in »Z gradu«. Med olji pa so poleg resnično odličnih portretov (Godec je mojster v tej stroki) najboljša dela iz našega mesta in njegove okolice. Tako bi zlasti omenili »Trnovo«, sijajno »Na Špici«, »Šolski drevored«, »Gozdno sceno«, »Mesto v zimi«, »Predpomladni večer na Fužinah«, »Pod mesarskimi stojnicami«, »Ploha v Tomačevem« in »Ljubljanske strehe«. Pa tudi druga dela pričajo o nedvomni, močni kvaliteti.

Občinstvo in prisotni umetniki so z razstave odšli prav zadovoljnji in polni pohvale za mladega, nadarjenega slikarja. Želeti bi bilo le še to, da bi pridno posegalo po teh slikah ter z nakupom olajšalo težavni položaj slovenskega umetnika, ki se mora v življenju težko boriti z nenaklonjeno usodo in težavami vsake vrste.

*

Jubilejna razstava bo vendar podaljšana! Vsem onim, ki so izrazili željo, naj bi se velika jubilejna razstava v Jakopičevem paviljonu še za teden dni podaljšala, javljamo, da je podaljšanje omogočeno, ker je izpadla nameravana razstava, ki naj bi bila sledila sedanji. Tako bodo prišli zamudniki tudi na svoj račun. Naj pojasnimo, da je pred 40 leti število obiskovalcev I. razstave prekoračilo 5000! Naj bi slovensko občinstvo pokazalo, da se v teh 40 letih ni razvila samo slovenska likovna umetnost, ampak da je naraslo tudi zanimanje in razumevanje za umetnost med slovenskim narodom. Naj bi vsakdo smatral za svojo kulturno dolžnost, da se osebno prepriča o delu naših likovnih umetnikov! Razstava ostane torej še odprta do vštetega 28. aprila. — DSLU.

Opozorilo banske uprave glede priglašanja tujcev

Banska uprava sporoča:

Banska uprava opozarja prebivalstvo, da imajo oblastva nalogo strogo izvajati predpise uredbe o priglaševanju prebivalstva. Po teh določilih se mora vsako bivanje v kakem kraju priglasiti krajevni policijski oblasti, kjer pa tega ni, pa občini. Vsak hišni lastnik ali odgovorni upravitelj mora v 24 urah priglasiti vsakega stanovalca, ki se vseli v hišo, in v istem roku sporočiti tudi njegov odhod.

V vaških občinah velja ta dolžnost samo za tuje državljane in osebe, ki niso stalni prebivalci tiste občine.

Upravitelji hotelov in vsakovrstnih prenočišč morajo vsakega gosta priglasiti in odglasiti v 12 urah po prihodu ali po odhodu.

Oblastvom je naročeno, da proti vsem tistim, ki bi kršili te predpise, strogo postopajo. Uredba o priglasovanju prebivalstva predpisuje za kršitev njenih predpisov kazen do 500 din globe, ob neplačilu v določenem roku pa zapor do 10 dni.

To in ono iz ljubljanske kronike

Prebrisan sleparski ženin — Ploha oljnate barve na dve ljubljanski damici

Ljubljana, 21. aprila.

Bil je Peter z dolgimi kodri premeten in navihan kavalir, ki je začel dvoriti lepi Nežiki petični. Slučajno takole se je bil seznanil ž njo. Med njima se je najprej razpletal pogovor o vseh vsakdanjih stvareh, o vremenu, o športu, o dobri jedači, o stanovanjskih zadevah in o vojni. Nežika ga je verno poslušala. Peter ji je vedno bolj od dne do dne na »dušo pihal«, kakor pravijo včasih na kmetih. Nežikino srce se je močno ogrelo za Petra. Ta ji je tudi pravil, da zida lepo vilo tam za Bežigradom odnosno tam ob gorenjski železniški progi. Glede vile se je včasih med pogovorom zarekel, prišel je v stiske in škripce, toda znal se je vedno hitro izrezati. Govoril je Nežiki, da ima tudi malo in dobro idočo obrt, ključavničarstvo. Tako daleč je prišlo, da sta sklenila na svečan način zaroko. Nežika je k tej svečanosti povabila tudi svoje prijateljice.

Bila je lepa zimska nedelja. Peter je bil suh, v denarnici je bila horendna praznota. Junaško je stopil pred zaročenko Nežiko in jo poprosil, da naj mu posodi dva jurja, ker mora momentano poravnati neko kupčijo, ki mu bo drugi dan prinesla čeden dobiček. Nežika mu jih je radevolje posodila. Peter jo je tudi nekega dne popeljal za gorenjsko progo ter ji pokazal svojo še nedozidano vilo. Nežika je Petru popolnoma zaupala. Dajala mu je na račun dote večje zneske. Peter je od nje izvabil kar čistih in čednih 13 jurjev. Naposled je nastopila katastrofa v tej ženitovanjski komediji. Nežika je bila silno presenečena, kar jokala je, ko je izvedela, da je njen ženin Peter že poročen mož, da ima že otroka in da se ji je predstavljal pod napačnim imenom. Nagnala je Petra in odhitela na policijo, da ga je ovadila zaradi goljufije. Petra so v soboto aretirali. Sedaj premišljuje o lepih dnevih, ki jih je doživel z Nežiko petično.

•

Še drugo veselo kronično zgodbo o dveh ljubljanskih damicah! Mlada Nadica in njena prijateljica Meri sta v soboto dopoldne bili v prav živahnih pogovorih o vseh mogočih elegantnih stvareh. Oblečeni sta bili obe po najnovejših vzorcih pomladanske mode. Na glavicah prav nove klobučke po pariški modi! V prisrčnih pogovorih sta drobneli po Prešernovi ulici ob zidu frančiškanskega samostana. Nista se zmenili na svarilo, ki ga navadno postavljajo krovci in kleparki, ko popravljajo strehe odnosno žlebove. Ob svanilni lati sta tik zidu korakali in se prav nič zmenili za svarilo in veliko nevarnost za njiju lepe obleke. Na samostanski strehi je barval s sivo oljnato barvo neki kleparček žleb. Po nesreči se mu je prevrnila posoda, v kateri je bilo nekaj litrov oljnate barve. Posoda je zletela s strehe, trčila ob napušč v I. nadstropju, se preobrnila in vsa tekočina se je zlila nato kot ploha na obe damici. Kakšni sta bili? Klobučka vsa pobarvana. Njiju lahno našminkana obrazka sta dobila drugačno barvilo in še hujše je bilo z obleko. Vse prestrašeni sta se zatekli v bližnjo trgovino med splošnim smehom mimoidočih, ki so njima prav škodoželino privoščili tako nenavadno ploho. Zagrozili sta kleparčku, da ga bosta tožili za odškodnino, kajti novi pomladanski obleki sta bili popolnoma »fuč«.

Te nesreče pa še ni bilo konec. Privozil je v Prešernovo ulico proti glavni pošti tramvaj. Posoda pa je padla naravnost na tir cestne železnice. Nekateri so zahtevali, da mora tramvaj toliko časa stati, da pride na kraj nesreče policaj, ki bo vestno in uradnoresno zapisal »dejanski stan«. Tramvaj je res nekaj minut obstal. Prišla pa je mimo neka ženska, brcnila posodo s tira v stran in tako je mogel tramvaj nadaljevati vožnjo.

Od sobote na nedeljo ponoči je bil odveden v policijski zapor samo eden nočni razgrajač, ki je bil močno alkoholiziran ter je po ulicah preklinjal. Kar deset ponočnjakov pa je bilo aretiranih v noči od petka na soboto. — Staro železo in baker neprestano kradejo. Tvrdki Kolar na Tyrševi cesti je neznan tat odnesel 17 kg bakrene žice v vrednosti 600 din. — Nekemu gospodu je bil v kavarni ukraden nov, 1400 din vreden površnik, ki je bil pred tedni kupljen. Gospo dga je samo parkrat oblekel. — Jakobu Snoju je bilo v petek ukradeno 500 din vredno moško kolo. — V soboto je bilo prijavljenih policijski upravi kar 10 avtomobilistov, kolesarjev in motociklistov zaradi prekrškov mestnega cestnopolicijskega reda. Čaka jih primerna globa! Nekateri nesramni in brezobzirni vozači so potrebni prav strogih kazni, da bi si zapomnili, kako je treba voziti po cestah in ulicah v mestu.

Fantovske odseke, ki nam še niso javili imena in točnega naslova svojega zastopnika, kateremu naj pošljemo vsa navodila za nabiralni dan 2. maja, prosimo, da to nemudoma storijo. — Slov. straža v Ljubljani, Poljanski nasip 12/X/1.

Inž. Maks Westen pred celjskim sodiščem

Celje, 21. aprila.

Incident v kavarni »Merkur« med veleindustrialčevim sinom inž. Maksom Westnom in dvema Slovencema je vzbudil v Celju mnogo ogorčenja in razpravljanja med občinstvom. Predstojništvo mestne policije je kaznovalo inž. Westna zaradi tega incidenta na 500 din globe, v soboto popoldne pa se je moral inž. Westen zagovarjati pred celjskim okrajnim sodiščem. Zagovarjal ga je dr. Skoberne (tast generala Brauchitscha — vrhovnega poveljnika nemške vojske).

Inž. Westen je zanikal vsako krivdo in zatrjeval, da takih žaljivk, kakršne mu očitajo, ni nikoli rabil niti v intimni družbi, kaj šele v javnem lokalu. Zagovarjal se je v srbohrvatskem jeziku. Brivski mojster Poppernik je kot priča izjavil, da ni slišal žaljivk, pač pa je pribil, da je bil inž. Westen tisti večer vinjen ter da je hodil po kavarni, kakor bi bila njegova. Ga. Putanova je izključila vsako možnost, da bi obdolženec izrekel žaljivke, povedala pa je, da je Westen, ko je natakar postavil predenj naročeno čašo vina, baje dejal:

»Po vin' dišil«

S tem je hotela priča napraviti zvezo z žaljivko: Hinaus mit Windischen. Zagovornik dr. Skoberne je ob tej priliki privlekel na dan »Toti list«, ki je baje meseca februarja priobčil neslan dovtip, da so Germani, ko so prvič prišli na slovensko ozemlje, rekli: »Po vin' dišl« in da od tega pribaja oznaka »Windische«. Gospej Putanovi so pri zaslišavanju stopile v oči solze. Na sodnikovo vprašanje, zakaj joka, je dejala, da so jo pri zaslišavanju na policiji nahrulili, ko je izrekla to svoje pričevanje.

Zaradi zaslišanja novih prič, je bila razprava preložena na 7. maj ob 11 dopoldne.

Od tu in tam

Pred dobrim mesecem je banska oblast v Zagrebu prepovedala tedenski list pod imenom »Srpska riječ«. List so izdajali ljudje, ki so bili v bližnjem sorodstvu z Milanom Stojadinovičem in podobnimi zagrenjenimi »voditelji«. Banska oblast je takrat prepovedala list z utemeljitvijo, da bo zatrla vsak list, ki bo ščuval in zgagaril. Iz enakega razloga je bil ukinjen tudi tednik Vladimirja Radiča, sina pokojnega Stjepana Radiča, z imenom »Narodni val«. Sedaj pa se je pojavila v Zagrebu »Nova srpska riječ«, ki je nadaljevanje prejšnje zaplenjene »Srpske riječi«. Zanimivo pa je, da je list bral sedaj drugačne strune in piše nekoliko bolj pametno kakor prej, čeprav bi se dalo upravičeno dvomiti v iskrenost tega pisanja. List pravi namreč, da so časi sedaj tako resni, da ni pametno zgubljati sil v majhnih trenjih in debatah. List se postavi nazadnje s trditvijo, da bi Srbi ne imeli nobene izbire, če bi jih vprašali, kaj hočejo: ali nasilje ali pa braniti sporazum. List pravi, da bi Srbi nedvomno izbrali drugo. Tako so začeli misliti tudi drugi srbski politiki, ki so trmoglavo odklanjali sporazum in odklanjali vse ljudi, ki so pri sporazumu sodelovali. Staro pravilo drži, da čas celi rane. To se je pokazalo tudi pri srbski opoziciji. Začeli so govoriti nekoliko bolj pametno, ker so nazadnje le spoznali, da je država pred njihovimi strankarskimi računi.

Tujska nadlega je postala že vsem pametnim ljudem preveč očitna, da bi jo mogli še naprej trpeti. Vsak dan so ljudje opazovali mlade ljudi iz tujine, za katere niso mogli verjeti, kako so se mogli kar tako enostavno kljub svoji telesni sposobnosti odtegniti obveznosti vojaške službe. Za belgrajsko policijo, ki je začela odločno čistiti v vrstah »simpatičnih« tujcev, je nastopila tudi zagrebška policija. Tudi tam se je nabralo ljudi, ki so ne samo izrabljali naše gostoljubje za svoje zločinske in rušilne namene, temveč so skušali povrh vsega tudi na naš račun živeti. Policija je vse take vzela v precep in jih bo po najbližji poti poslala čez mejo. Ukrepi oblasti so našli med ljudstvom polno odobravanje, kajti ljudstvo ne bi rado gojilo gadov na svojih prsih.

Vse hrvaške in srbske politične organizacije pritiskajo na to, da bi banska oblast kaj kmalu razpisala volitve v občine. Vsi povdarjajo, da se sedanje nenormalno stanje ne sme več dolgo podaljševati, temveč je treba dati ljudstvu priložnost, da bo v občinske zastope poslalo ljudi, ki jih bo samo izbralo in jim poverilo posle. Pogosti so tudi glasovi, da ne bi bilo prav, če bi si oblasti pomagale začasno s tem, da bi poslale v občine imenovane odbore iz vrst ljudstva, kakor baje namerava storiti na Hrvaškem oblast. V prvi vrsti naj bi bili imenovani občinski odbori v mestnih občinah. Dve različni stališči se kažeta spričo teh dogodkov. Eno stališče hrvaških uradnih krogov, ki upoštevajo vse momente, ki prihajajo pri takih odločitvah v poštev, in ti krogi se nočejo prenagliti z razpisom volitev, da ne bi po nepotrebnem odvračali pozornosti ljudstva od bolj perečih vprašanj,, kakor je na prriler naša domovina. Po drugi strani pa so neučakani ljudje, ki globljih vzrokov za odložitev volitev ne vedo ali pa jih nočejo upoštevati.

Delavce je goljufala pri izdajanju poselskih knjižic uradnica policije v Senti Aranka Poljak. Uradnica je zahtevala od delavcev po dvakratno ali celo trikratno vsoto, kakor pa bi jo smela. Nepoučeni ljudje so ji plačevali, kolikor je zahtevala, dokler se nazadnje ni našel eden med njimi, ki se mu je vsa stvar le zazdela čudna. Prijavil je stvar policiji in ugotovilo se je, da je uradnica v nekaj mesecih ogulila reveže za nič manj kakor za dobrih 50 jurjev. Uradnico so prijeli in zaprli. Po rodu je bila Madžarka.

»Zobozdravnika« nenavadnega kova je prijela policija v Smederevu. Pojavil se je v mestu neki Tomič in razglasil vsemu občinstvu, da je zobozdravnik specialist. Ljudje so drli k njemu in res je kmalu imel lepo število stalnih pocijentov. Posli so mu šli dobro. Zdravniki so se zanj zanimali in ga nazadnje ovadili. Skoro istočasno pa se je pojavilo nekaj prevarjenih pacijentov, ki so si dali od gospoda »zobozdravnika« narediti zlate zobe. Ugotovili so bili namreč, da so imeli mesto zlata v ustih le navadno medenino. Preiskava je nazadnje dognala, da je bil Tomič navaden slepar, ki se zobozdravniškega posla ni nikdar učil. Pač pa je s svojim večletnim »zdravnikovanjem« opetnajstil nenavadno veliko število ljudi. Pač zanimiv pojav, kako ljudje preradi nasedajo vsakemu mazaču, do pravih zdravnikov pa so silno nezaupljivi.

Novo veliko pokopališče bo na obrobju mesta uredila belgrajska občina. Staro pokopališče je postalo že pretesno in zato je občina izbrala nov prostor, ki meji že na druge občine. Občinski inženirji so si šli ogledat pokopališča v tuje kraje in prinesli s seboj zamisel, da je treba počivališče umrlih urediti tako, da bo bolj podobno lepemu parku kakor pa dosedanjim oblikam pokopališč. Prostor bo elipsast, na njem pa bodo zasadili drevje v urejenih vrstah. Občina bo porabila za ureditev pokopališča celih 36 milijonov dinarjev.

Zamisel za ustanovitev državne razredne loterije v Belgradu, katera je nedavno slavila 50 letnico., sta dala pravzaprav 2 juda. Bila sta to oče in sin Merivah, ki sta v Belgradu najprej prodajala srečke tujih državnih letorij. Potem pa sta sprožila zamisel, naj bi belgrajska občina sama uredila loterijo. Načrt je povzel eden od občinskih svetovalcev in ga porabil za ustanovitev državne loterije, čim je namreč nekoliko kasneje postal finančni minister predvojne Srbije. Podjetna juda Merivaha pa si nista dala vzeti iz rok dobičkanosnega podjetja, temveč sta si znala zagotoviti pravico, da sta bila glavna prodajalca v Srbiji. Že predvojna Srbija je imela od loterije čedne dohodke, ki so se pa povečali v novi državi, ker se je bil krog odjemalcev povečal.

Mnogo slabšo sadno letino napovedujejo sadjarji za letošnjo jesen. Pravijo namreč, da je naredil letošnji hudi zimski mraz veliko škodo na sadnem drevju, ker je zamoril brstje. Vse delo sadjarjev ne bo dosti pomagalo in zato je treba biti pripravljen na slabšo letino. Prav gotovo je, da take letine kakor je bila lanska, ne bo. Lanska letina je bila rekordna in bi enake za letos tudi v primeru, da zima ne bi poškodovala drevja, ne smeli pričakovati.

Uspela skupščina gasilske zajednice dravske banovine

V znamenju požrtvovalnega dela za bližnjega!

Ljubljana, 21. aprila.

V verandni dvorani hotela »Union« so se danes dopoldne zbrali delegati vseh gasilskih žup v Sloveniji na redno letno skupščino Gasilske zajednice dravske banovine. Na skupščini je bilo navzočnih 51 delegatov žup, 17 članov osrednjega odbora in 5 članov nadzornega odbora. Zborovanje je vodil župni starešina dr. Kodre Anton, ki je najprej toplo pozdravil zastopnika banske uprave insp. dr. Logarja, zastopnika vojske poveljnika ljubljanskega vojnega orožja polkovnika Živanoviča, starešino Gasilske zveze kraljevine Jugoslavije ministra n. r. Snoja in njenega II. podstarešino Markoviča Stjepana ter zastopnika mestne občine ljubljanske m. s. Slapšaka. Z burnim odobravanjem so nato zborovalci sprejeli udanostni brzojavki Nj. Vel. kralju Petru II. in gasilskemu pokrovitelju Nj. Vis. kraljeviču Tomislavu ter pozdravni brzojavki ministru za telesno vzgojo ljudstva Tomiču in banu dr. Natlačenu. — Spomin med letom umrlih tovarišev je skupščina počastila s trikratnim vzklikom »Slava!«

Uspešno delo osrednjega odbora

Obširna poročila zajedničnih funkcionarjev so bila natisnjena in že poprej razdeljena med delegate, zato so bila prečitana le nekatera od njih. Poročilo zajedničnega starešine dr. Kodreta je podalo pregled dela v zadnjih treh letih in iz njega posnemamo:

Po vseh župah so bili administrativni tečaji za tajniško in blagajniško poslovanje. Plačujoči naročniki »Gasilca« in gasilskega koledarčka so narastli za 75 odstotkov. — Zajednica je izvedla nezgodno zavarovanje svojih članov in je danes zavarovanih že skoraj 7000 članov. Žalibog je bilo treba to zavarovanje prepustiti poklicnemu zavarovanju. — Zajednica je skrbela, da so se gasilska odlikovanja v redu delila vsem tovarišem, ki so si jih s svojim delom zaslužili. — Zajednica je priredila 20 petdnevnih tehničnih tečajev, ker se je zavedala, da je predpogoj uspešnega gasilskega dela dobra tehnična izobrazba gasilstva. Tehničnemu pouku je služila gasilska razstava ob lanskoletnem gasilskem kongresu. V ta namen je bila nadalje ustanovljena pri zajednici gasilska knjižnica. — V Ljubljani, Mariboru in Celju so bili organizirani tečaji za pouk o pasivni zaščiti pred letalskimi napadi. V treh letih je bilo potrošenih za teoretično in praktično gasilsko izobrazbo nad 640.000 din. Žal pa se ni posrečilo doseči ustanovitev gasilske šole. — Zajednica je posvetila vso skrb tudi pospeševanju samarijanskega in reševalnega dela ter gasilskemu naraščaju. Danes je v Sloveniji že 1200 gasilskega naraščaja. Velik je številčni napredek tudi v članstvu samem. Konec leta 1936 je bilo izvršujočega članstva okrog 28.000, danes pa že 31.146. — Slovensko gasilstvo pa se je udejstvovalo tudi pri narodnem delu, zlasti v naših obmejnih krajih. — Krona našemu gasilskemu delu pa je bil lanskoletni gasilski kongres, ki je v vseh ozirih, razen v gmotnem, nad vse lepo uspel. — V pretekli poslovni dobi so se povišale podpore za onemogle gasilce. Ustanovljena je bila Nabavljalna zadruga gasilske zajednice, snuje pa se tudi Kreditna zadruga, katere namen bo finančna sanacija gasilskih čet.. — Premoženjsko stanje zajednice se je od leta 1936, torej v zadnji triletni poslovni dobi, povišalo za 292.622 dinarjev. — Stiki z inozemstvom, zlasti s slovanskim gaslistvom, so bili živahni, kolikor je bilo to v danih političnih razmerah mogoče. — Poročilo starešine končuje v prepričanju, da je osrednji odbor zajednice pred tremi leti dano zaupanje v polni meri opravičil.

Sledilo je poročilo tajnika Mežka, blagajnika Laha, gasilskega inspektorja inž. Dolenca, poročilo o listu »Gasilec« in o »Samopomoči«. Iz teh poročil posnemamo:

Gasilska zajednica dravske banovine šteje 26 žup, v katerih je 571 čet, od teh 962 prostovoljnih, 6 industrijskih, 2 zavodski in 1 poklicna. Od leta 1936 je bilo na novo ustanovljenih 40 čet. Od zadnje skupščine je bilo med slovenske gasilce razdeljenih 647 odlikovanj. — Iz 4 in pol odstotnega sklada je v letu 1939 pripadlo gasilskim četam 880.633 din. Za razdelitev je bil vzet naslednji ključ: vsaki četi je pripadlo 500 din ter še za vsakega člana 12 din. Gasilskim župam je odpadlo 146.772 din, to je na vsako župo po 2000 dinarjev ter za vsako četo po 95 din. Iz fonda pri ministrstvu za telesno vzgojo Gasilska zveza do danes še ni prejela nič.

Slovenski gasilci obvarovali za 95 milijonov din narodnega premoženja

Požarna statistika za leto 1939 izgleda takole: bilo je 315 malih požarov s škodo do 10.000 din, 263 srednjih požarov, ki so povzročili škode do 50.000 din, 55 večjih požarov s škodo do 100.000 dinarjev in 28 velikih požarov, ki so povzročili nad 100.000 din škode. Vzroki požarov so bili: 239 zaradi nepazljivosti in samovžigi, 18 zaradi dimnika, 25 zaradi električnega toka, 24 zaradi strele, 156 so jih zanetili požigalci, 13 otroci, za 186 požarov pa ni bilo mogoče ugotoviti vzroka. Skupna škoda, ki jo je povzročil ogenj, znaša 16,217.322 din, od tega na zavarovanih poslopjih (486 požarov) 13,696.112 din in na nezavarovanih (175 požarov) 2,521.210 din. Na požariščih je gasilo 11.964 gasilcev 2183 ur. **Gasilske akcije so obvarovale okrog 95 milijonov narodnega premoženja.** Pri požarih se je ponesrečilo 49 gasilcev in 89 negasilcev (od teh 5 smrtno), poginilo pa je 84 glav goveje živine in konj ter 524 kosov perutnine in drobnice. Naše gasilske čete so pomagale gasiti tudi 4 požare na nemškem ozemlju. Sodelovale so tudi pri reševalnih delih ob 8 povodnjih.

Nad 31.000 članov, 60 milijonov premoženja

Zanimivi so podatki o splošnem stanju gasilstva v Sloveniji. Dne 1. januarja 1940 je bilo v Sloveniji 968 gasilskih čet z 31.146 člani. Gasilskih domov in orodišč je bilo 856, dalje 547 motornih brizgaln (od tega 430 prenosnih agregatov, 99 prevoznih motork in 18 avtomobilskih brizgaln), 1037 ročnih brizgaln, 1506 lestev, 192 avtomobilov, 218.615 m tlačnih cevi itd. Vrednost premoženja vseh gasilskih čet se ceni na 60 milijonov din!

Sledila so še poročila tehničnega odseka, samarijanskega odseka ter izčrpno poročilo o lanskem gasilskem kongresu, ki ga je podal predsednik kongresnega odbora Japelj.

Minister n. r. Snoj o reorganizaciji jugoslovanskega gasilstva

Nato je povzel besedo starešina Gasilske zveze kraljevine Jugoslavije minister n. r. Snoj, ki je spregovoril o reorganizaciji gasilstva v naši državi. Poudaril je, da je slovensko gasilstvo zmerom prednjačilo v državi, tako po svojem delu doma kakor tudi po delu v vodstvu in organizaciji vsega jugoslovanskega gasilstva. Slovenski gasilci so prisrčno sodelovali z bratskimi hrvatskimi gasilci in z njihovim sodelovanjem se je posrečilo ustanoviti Gasilsko zvezo. Pri tem nosi velik del zaslug II. podstarešina Gasilske zveze Markovič Stjepan. Upravičena pa je težnja gasilstva, da se obenem s preureditvijo države preuredi tudi gasilska organizacija. Pri tem je bilo več naziranj, naposled pa so se srbski, hrvatski in slovenski gasilski zastopniki zedinili v naslednjem: ustanovijo naj se tri narodne gasilske zveze, ki bodo združene v državno gasilsko zvezo, katera bo imela reprezentativni značaj, v tehničnem oziru bo državna zveza naredbodajna oblast. V tej državni zvezi bodo vse tri narodne zveze zastopane z enakim številom zastopnikov, pri čemer pa ne bo dovoljeno nadglasovanje, nego vsi sklepi morajo biti sprejeti soglasno. Dokler se ta reorganizacija ne izvede, izvršuje starešinstvo sedanje Gasilske zveze do nadaljnega vse posle. Minister Snoj je na koncu svojega govora izrazil upanje, da bodo slovenski gasilci prihodnje leto že zborovali na zborovanju Slovenske gasilske zveze.

K besedi se je oglasil še drugi podstarešina Gasilske zveze Markovič, ki je slovenskim gasilcem čestital k njihovim uspehom in delu.

Vsa poročila funkcionarjev zajednice so bila sprejeta soglasno brez debate, prav tako tudi poročilo nadzornega odbora, ki je predlagalo upravi razrešnico s pohvalo.

Sledile so volitve, pri katerih so bili soglasno izvoljeni v osrednji odbor: starešina dr. Kodre Anton, I. podstarešina Pogačnik Bogdan, II. podstarešina dr. Šmajd Albin, tajnik Mežek Franc, tajnikov pomočnik Japelj Pavle, blagajnik Miha Lah, blagajnikov pomočnik Teuerschuch Ivan, za člane pa Dolinar Josip, Drobne Jožef, Gologranc Konrad, Guček Franc, Jenko Josip, Rupnik Jože, Snoj Fran, Benko Josip. V nadzorstvo so bili izvoljeni: Kopač Leopold, Černe Franc, Marinč Martin, Vogelnik Alojzij, Muhič Ivan. Za zajedničke predstavnike v zvezi pa so bili izbrani: dr. Anton Kodre, Snoj Franc, dr. Šmajd Albin in Kramberger Franc.

Resolucija

Samostojnih predlogov je bilo vloženih 53. Nekateri so bili sprejeti, drugi odklonjeni. Na koncu pa je bila z burnim odobravanjem sprejeta naslednja resolucija:

Slovensko gasilstvo kot narodna organizacija, ki šteje nad 31.000 izvršujočih članov, je pripravljeno vsak čas braniti interese in koristi Jugoslavije pod narodno dinastijo Karadjordjevičev. Smatra, da mu je zagotovljen uspešen napredek in razvoj edinole v narodni državi Jugoslaviji v zvezi s Srbi in Hrvati ter v samoupravni Sloveniji. Zahteva čimprejšnjo preureditev jugoslovanskega gasilstva na osnovi narodnih samouprav, ki naj jo Gasilska zveza izvede v polno zadovoljstvo slovenskega, hrvatskega in srbskega gasilstva.

S tem je bil dnevni red izčrpan in starešina dr. Kodre je z zahvalo vsem delegatom zaključil uspelo gasilsko zborovanje.

Mariborski drobiž

Maribor, 21. aprila.

Nevaren žepar se je pojavil v Mariboru ter je izvršil včeraj dve drzni tatvini. V Benkovi prodajalni na Glavnem trgu, kjer je vedno velik drenj, se je smukal neki okrog 35 let star moški med ženskami ter je izmaknil eni izmed njih iz žepa denarnico, v kateri je imela 1000 din. Druga tatvina je bila izvršena med stojnicami na trgu, kjer je izginila Mariji Cernoga denarnica s 190 din vsebine.

Zaključek »Kobanskega tedna« je bil danes dopoldne. Na sporedu je bil koncert mladinskega pevskega zbora iz Selnice ob Dravi, nato pa predavanje akademskega slikarja Gologa o slovenskih umetnostnih spomenikih na Kobanskem. Zaključna prireditev je prav tako dobro uspela, kakor vse dosedanji. Sinoči je bila v dvorani Zadružne gospodarske banke predstava »Revček Andrejček«. Uprizorila jo je igralska družina iz Selnice ob Dravi v domačem kobanskem narečju.

Velik požar na Pohorju. V petek je izbruhnil velik požar na stanovanjski hiši posestnika Viktorja Glaserja v Bojtini, občina Šmartno na Pohorju. Goreti je začelo opoldne ter se je ogenj razširil na vsa poslopja, ker je pihal hud veter. Zgoreli so trije veliki objekti ter znaša škoda 100.000 din. Vzrok požara je bil slab dimnik.

Pekovski mojstri za zvišanje cen kruha. Danes dopoldne so imeli člani Združenja pekovskih mojstrov sestanek v restavraciji Slon na Aleksandrovi cesti. Sestanek je zanimiv tudi za širšo javnost, ker so se pekovski mojstri posvetovali o potrebi zvišanja krušnih cen. Poudarjali so, da se je podražila moka, podražilo se je tudi gorivo. Sklenili so, da vložijo na bansko upravo prošnjo, da se dovoli primerno zvišanje cen kruhu. Sestanka se je udeležilo 86 pekovskih mojstrov iz Maribora in širše okolice.

Poštarska tombola je blizu

Cenjeno občinstvo se obvešča, da priredijo naši vrli poštarji tudi letos svojo bogato tombolo s krasnimi in bogatimi dobitki. Glavni dobitki so: štirisedežni avto, šivalni stroj, osem raznovrstnih koles, voz bukovih drv in voziček obložen z živili. Zato ne zamudite prilike in nabavite si pravočasno tombolske tablice, da ne bo pozneje kesanja, ker je vsakdo lahko med srečniki, da dobi avto ali karkoli za 5 din. Ni pa samo to, da ste lahko srečni, temveč obenem tudi pomagate našim poštarjem in njihovi organizaciji, ki porabi svoj čisti dobiček v socialne in humanitarne namene, ker ima veliko število bolnih članov, za katere skrbi z bolniškimi podporami, ima tudi lastno godbo in pevsko društvo, za katero je v letošnjem letu nabavilo nove inštrumente. Zato apeliramo na cenj. občinstvo, da vsak po svoji moči podpre naše poštarje s tem, da si nabavi čim več tombolskih tablic.

Kolo sreče se bo vrtelo na dan 5. maja 1940 ob 3 popoldne na Kongresnem trgu.

Nabiralni dan za kočevske Slovence!

Na Vnebohod 2. maja, naj ne bo zavednega Slovenca in Jugoslovana, ki bi pozabil na svojo narodno dolžnost. Geslo naj bo: Dal bom za kočevske Slovence po svojih močeh!

Prirodoslovno društvo v Ljubljani priredi v torek, 23. aprila ob 18.15 v predavalnici mineraloškega instituta na univerzi predavanje g. docenta dr. Ivana Pintarja: »Naša zdravstvena kultura v prejšnjih stoletjih«.

Dotrpel je, previden s tolažili svete vere, naš dobri oče, stari oče

MARTIN PAVLIN

železničar v pokoju

K zadnjemu počitku ga bomo spremili 22. aprila ob pol 5 popoldne.

Priporočamo ga v molitev in blag spomin!

Ljubljana, dne 20. aprila 1940.

Franc, Joško, Peter, Anica, otroci — in ostalo sorodstvo.

Ljubljana

Koledar

Danes, ponedeljek, 22. aprila: Soter in Gaj.
Torek, 23. aprila: Vojteh, Saša.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva c. 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Komotar, Vič, Tržaška c. 48.

XV. simfonični koncert ljubljanske filharmonije je nocoj ob 20. uri v Unionu. Koncert se vrši v okviru Bolgarskega tedna z izključno slovanskim sporedom. Kot prva točka je na sporedu skladba domačega skladatelja Bernarda »Scherzo«. Druga in tretja točka sta skladbi najznamenitejšega sodobnega bolgarskega skladatelja Vanče Vladigerova, ki bo sam nastopil kot pianist. Zadnja točka je Čajkovskega znamenita četrta simfonija. Koncert je pripravljen z vso vnemo pod vodstvom odličnega dirigenta naše opere dr. D. Švare. Ker je med našim občinstvom za prireditev veliko zanimanja, pohitite z nakupom vstopnic, ki so v predprodaji v kinu Union.

Jugoslovansko-bolgarska liga v Ljubljani vabi vse svoje člane in prijatelje bolgarske kulture, da se udeleže koncerta ljubljanske Filharmonije, ki bo danes, v ponedeljek, ob 20 v veliki dvorani hotela »Union«. Naša dolžnost je, da s svojo udeležbo počastimo slavnega bolgarskega skladatelja g. Panča Vladigerova, ki bo pri koncertu osebno sodeloval.

Skavti in »skavti«. V zadnjem času se pojavljajo v javnosti razne skupine, ki si neupravičeno lastijo ime skavti. Pri nas je edina mednarodno in po notranjem ter telesno vzgojnem ministrstvu priznana skavtska organizacija Savez skauta kraljevine Jugoslavije, čigar članica je Dravska skavtska župa in nobeno drugo »skavtsko« društvo v Sloveniji. Ker se razni samozvani »skavti« protipostavno poslužujejo za svojo propagando našega imena, kroja in oznak, prosimo javnost, da upošteva gornja dejstva, zlasti pa, da zavijanjem in neresničnim navedbam o delu in načelih Dravske skavtske župe ne naseda. — Dravska skavtska župa je bila, je in ostane strogo nepolitično vzgojno društvo, ki navaja svoje članstvo k življenju po skavtskih zakonih in izpolnjevanju vseh dolžnosti do Boga, kralja in domovine. — Za Dravsko skavtsko župo: Dabinovič Božidar, načelnik. Seifert Mano, tajnik. Ing. Pengov Ivan, starešina.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA — začetek ob 8 zvečer:

Ponedeljek, 22. aprila: Zaprto.
Torek, 23. aprila: »Hamlet«. Red A. Gostovanje Zvonimirja Rogoza, člana Nar. gledališča v Pragi.
Sreda, 24. aprila: »Partija šaha«. Red Sreda.
Četrtek, 25. aprila: »Hamlet«. Red četrtek. Gostovanje Zvonimirja Rogoza.

OPERA — začetek ob 8 zvečer:

Ponedeljek, 22. aprila: Zaprto.
Torek, 23. aprila: Zaprto. (Gostovanje ljubljanske opere v Celju: »Rusalka«.)
Sreda, 24. aprila: Zaprto.
Četrtek, 25. aprila: »Adriana Lecouvreur«. Izven. Gostovanje bolgarske sopranistke Vanje Leventove.

Radio

Program radio Ljubljana

Ponedeljek, 22. aprila: 7. Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12 Za židano voljo (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Opold. koncert Radij. orkestra — 14 Poročila — 18 Zdravstveno predavanje: Telesna in duševna občutljivost človeka (ga. dr. Božena Lavrič-Zajec) — 18.20 B. Smetana: Walensteinov tabor (plošče) — 18.40 Naša najvažnejša predzgodovinska najdišča (dr. Rajko Ložar) — 19 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura: Gorjanci, mejnik med Slovenci in Hrvati (Vikt. Pirnat, Lj.) — 19.40 Objave — 19.45 Več manire — pa brez zamere (Fr. Govekar) — 20 Rezervirano za prenos — 22 Napovedi, poročila — 22.15 V oddih igra Radij. orkester.

Šport čez nedeljo

Hrvatje so zmagali tudi na švicarskih tleh, kjer so danes v Bernu porazili Švicarje

Hrvaška : Švica 1:0 (0:0)

Bern, 21. aprila. b. Ob 3 popoldne je nastopila hrvaška reprezentanca proti Švicarjem. Tekma se je končala z rezultatom 1 : 0 (0 : 0) za Hrvate. Edini gol je padel v 71. minuti drugega polčasa. Zabil ga je Jazbec iz daljave 25 metrov. Sodil je italijanski sodnik Scorzoni. Nocoj bo naši reprezentanci na čast prirejen banket, jutri zjutraj pa odpotujejo v Milan. V torek popoldne se vrnejo ob 5 v Zagreb.

Ljubljanska skupina:

SK Kranj : SK Reka 1:0

Kranj, 21. aprila.

Na igrišču kranjskega športnega kluba Kranj je bila danes odigrana prvenstvena tekma ljubljanskega okrožja med SK Kranjem in SK Reko (Ljubljana). Zanimanje za tekmo je bilo precejšnje, posebno Kranjčani so tekmi prisostvovali v velikem številu. Domače moštvo je zasluženo doseglo zmago. Igra je bila že prvi polčas prav zanimiva in napeta in nikakor ni moglo priti do odločitve. Šele prav zadnjo minuto pred koncem prvega polčasa se je kranjskemu moštvu posrečilo zabiti prvi gol v svojo korist. Rezultat za prvi polčas je bil 1:0. Še zanimivejša in napetejša je bila igra v drugem polčasu. Pred vrati Reke so bili prav razburljivi prizori. Moštvo Reke se je trdovratno borilo. Napelo je vse sile, da bi doseglo vsaj enak rezultat kot Kranjčani v prvem polčasu. Končni rezultat je bil 1:0. Objektivno je sodil g. Čamernik.

Mars : Disk 3:2 (0:2)

Domžale, 21. aprila.

Danes je bila na tukajšnjem igrišču Diska precej odločilna tekma med ljubljanskim Marsom in domačim Diskom. Tekma je bila posebno za Marsa važna, kajti z današnjo zmago mu ni treba več skrbeti, da si pribori vstop v bodočo slovensko ligo, katere pričetek tekmovanja bo jeseni.

Tekma se je pričela malo čez 3 na lepem igrišču, ki ga je malo pred pričetkom pomočil dež. Vreme je bilo kot nalašč, gledalcev pa nekaj sto, ki so bili ves čas igre prav živahni, a disciplinirani.

Moštvo Marsa je nastopilo s tremi rezervnimi igralci, vendar je kljub temu dalo, posebno proti koncu dopadljivo igro. Prevladovali so na polju, vendar pa niso izkoristili svojih tehničnih prednosti; mnogo ugodnih prilik so pustili neizkoriščenih. Pri stanju 0:2 za domačine so pa uvideli, da gre za res in so v svoje vrste uvedli sistem, ki je bil za dosego zmage skrajno potreben. Med tekmo so Marsovci nekajkrat menjali svoja mesta, kar ni bilo slabo za splošen potek igre. Gole za Mars so zabili: Doberlet dva, Piskar pa enega. Zelo napeti, skoraj dramatični so bili napadi Marsovcev pri stanju 2:2. Na vsak način so si hoteli tedaj Ljubljančani priboriti še tretjo točko. Iz kota, ki ga je proti koncu drugega polčasa streljal zelo lepo igralec Podgajšek, je rezultiral tretji gol. Bil je to najlepši zgoditek vse današnje igre. Po tretjem golu so Marsovci začeli z zavlačevanjem, kar so uspešno izvedli.

Domači Disk ni pokazal prav nobenega respekta pred Marsovci. Kar krepko so prijeli in že v prvem polčasu so zabili dva lepa gola, ki sta padla po levem krilu Kebru, ki je bil v današnji tekmi zelo prodoren. Moštvo Diska je borbena enajstorica, ki ne daje zlahka točk, posebno pa ne na svojem igrišču. Borili so se z velikim elanom in tehniko so nadomestili s hvale vrednim požrtvovanjem. — Sodil je g. Makovec.

Jadran : Bratstvo 1:1 (0:0)

Ko je ob napovedani uri dal sodnik Macoratti znak za začetek tekme, ni bilo na igrišču niti enega igralca Jadrana. Ljudje so se začeli že pripravljati, da bodo šli k blagajni in zahtevali denar za plačano vstopnino nazaj. Deset minut je trajal ta mučen položaj. Domačega moštva ni bilo od nikjer. Potem je končno prišlo od nekod sedem igralcev; ko pa je dal sodnik znamenje za začetek igre, je bilo šele 9 igralcev. Končno sta prikapljala še ostala dva igralca tako, da je po desetih minutah igre bilo moštvo Jadrana kompletno. Tak-le uvod v tekmo je pokazal, da v klubu nekaj ni v redu in da igralci ne poznajo niti prave discipline in odgovornosti do kluba. Slabo in nezdravo znamenje. Kaj takega se v bodoče ne sme več dogajati.

Tak začetek torej ni obetal prav nič dobrega za domačine. Jeseničani so spričo te nedisciplinranosti nasprotnika zatrdno že računali s svojo zmago. Toda že začetek igre je pokazal, da danes domačini ne bodo tako lahko dali točk. Začeli so igrali s takšno srditostjo in tako zagrizeno, da najbrž tako še sploh niso igrali. Startali so na vsako žogo, pazili na nasprotnika in na slednji korak nevarnega desnega krila Jeseničanov, da so kaj kmalu zmedli sicer tako zavedne Jeseničane. Ko pa je bilo moštvo kompletno in je sijajni Jadranov srednji krilec Marolt uredil svoje moštvo, pa so začeli domačini kar ostro napadati. Toda prav v napadu ni bilo one požrtvovalnosti, ki smo jo opazili v krilski vrsti in v obrambi. Če bi tudi napad igral tako dobro kakor igralci v ozadju, bi Bratstvo že v prvem polčasu čutilo, da proti takemu nasprotniku ne bo uspešno. Glavna napaka Jadranovega napada je, da ni uigran. Igralci vsak trenutek menjajo svoja mesta in poskušajo kaj bo boljše. Šele v drugem polčasu, ko je šel Marn na desno krilo, kamor edino spada, je bilo nekaj več reda.

Bratstvo je danes razočaralo. Moštvo, ki je imelo na svojem igrišču tako dobre rezultate, bi moralo pokazati malo več. Glavno orožje Bratstva je bila vedno njegova dobra napadalna vrsta. Danes je vodjo napada igral igralec, ki za to mesto nima prav nobenih sposobnosti (v drugem polčasu so ga porinili na levo krilo). Zato tudi ni čudno, da napad v taki formaciji ni mogel dosti opraviti. Janežiča so budno pazili in s tem močno onesposobili Jeseničane. Na levi strani Ivaniševič in Crnobori sama tudi nista mogla mnogo narediti. Prav dober je bil Žavrl na mestu srednjega krilca. V drugem polčasu je bilo boljše. Če ne bi bili nekateri igralci Bratstva v napadu tako sebični in pustili do strela druge, ki so bili v ugodnejšem položaju, bi danes najbrž lahko zmagali.

Igra sama je bila lepa in živahna. Od časa do časa so na igrišču povsem prevladovali domačini, nato pa spet Jeseničani. Neodločen rezultat 1:1 popolnoma odgovarja poteku igre. Goli so padli tako-le: v 12 minuti drugega polčasa je desno krilo Jadrana Marn sijajno ušel in neubranljivo postavil na 1:0. V trideseti minuti pa je Ivaniševič z lepim strelom v desni kot izenačil. Tudi pri tem golu Markič ni mogel nič pomagati. Sicer pa je ubranil nekaj strelov, ki bi delali čast vsakemu golmanu.

Sodil je avtoritativno in prav dobro Macoratti. V drugem polčasu je zaradi nešportne geste Jadranovega krilca moral slednjega izključiti.

ŽSK Hermes : Svoboda 5:0 (1:0)

Na igrišču SK Ljubljane sta se danes pomerili moštvi SK Svobode in ŽSK Hermesa. Kljub temu, da je do druge polovice drugega polčasa Svoboda igrala nemara celo za spoznanje povezanejše in lepše, je Hermes zmagal z zgornjim, hudo visokim rezultatom, katerega prav gotovo pred današnjim srečanjem ni bil nihče pričakoval, najmanj pa nasprotnika na zelenem polju sama.

Svoboda je v prvem času igrala prav lepo, tudi obramba je delala solidno, kljub temu pa je šišensko moštvo odšlo v garderobo ob polčasu z enim golom prednosti. 1 : 0 za Hermesa je lepo postavil Brodnik.

V drugem polčasu je nekaj časa kazalo, da utegne Svoboda celo izenačiti, kar pa se ni zgodilo. Že kaj kmalu je namreč nadarjeni mladi hermežanski centerfor postavil 2 : 0 za Hermes, kmalu nato še 3:0, četrti gol si je nato postavil z razantnim strelom vratar Svobode sam — in sledil je še peti, pa tudi po šestem je že močno dišalo, vendar pa ga ni bilo, ker so Hermežani proti koncu drugega polčasa zapravili dve, tri prav zares stoodstotne šanse.

Svoboda, ki se je skraja držala kaj dobro, je začela že po drugem golu, ki ga je dobila, opazno popuščati, dokler ni končno do kraja popustila. Napad je igral potem medlo in ni skoraj več napravil nevarnejše poteze proti nasprotnikovemu golu, popustili so halfi, nato še oba branilca in tudi vratar se je popolnoma zmedel. Sodil je dobro g. Mehle.

Celjska skupina:

Atletiki : Hrastnik 4:4 (1:1)

Na igrišču pri Skalni kleti je bila popoldne prvorazredna prvenstvena tekma med gornjima kluboma. Gostje so bili tehnično boljši od Atletikov, vendar so se Atletiki borili požrtvovalno in so držali do konca igre tempo. Gostje so imeli več prilik pred nasprotnikovim golom. Atletiki so zabili tudi lasten gol. Tekma je bila živahna, po večini odprta ter fair. Sodil je g. Mrdjen iz Ljubljane točno in objektivno.

Drugorazrdna prvenstvena tekma SK Jugoslavija : SK Borut (Gotovlje) 7:3 (4:1).

Mladinska prvenstvena tekma SK Celje : SK Olimp 2:1 (2:0).

Prijateljska tekma SK Celje : SK Laško 4:0 (1:0).

Mariborska skupina:

SK Maribor : SK Rapid 3:1 (2:0)

Maribor, 21. aprila.

Današnja, za Maribor izredno važna prvenstvena tekma starih športnih rivalov se je končala z zasluženo zmago ŠSK Maribora kot boljšega moštva. Oba kluba sta nastopila v kompletnih postavah, vendar pa niti tehnično, niti taktično niti požrtvovalno nista pokazala igre, ki jo je občinstvo pričakovalo. Maribor je igral drugorazredni, Rapid pa tretjerazredni nogomet. Tekmi primerno je bilo tudi razpoloženje občinstva. Maribor je imel šans »na kilo«, vendar pa je izkoristil le tri. Rapid je bil slab, le levo krilo je bilo nevarno in je zadovoljilo. Upamo, da bo Maribor v Slovenski ligi igral boljšo vlogo in pri tekmah pokazal boljši nogomet, kakor ga je danes predvajal. S to zmago je Maribor končnoveljavno zasedel tretje mesto na tabli svojih okrožij, ker, upajmo, da bo prihodnjo nedeljo na domačem terenu nadvladal Muro. Sodil je g. Deržaj objektivno in pravično. Predtekmo sta igrali rezervi obeh klubov. Belo-črni Mariborčani so zasluženo zmagali s 3:2.

Dopoldne sta na stadionu Železničarja igrali prvenstveno tekmo SK Slavija (Pobrežje) in SK Lendava (Dol. Lendava). Domači so po boljši igri z rezultatom 2:0 pospravili obe točki. Sodil je g. Nemec.

Vrstni red klubov v ljubljanski skupini je naslednji:

1. Kranj	12	8	3	1	37:17	19 točk
2. Bratstvo	12	8	2	2	43:22	18 „
3. Mars	12	9	0	3	33:28	18 „
4. Hermes	12	5	3	4	39:24	13 „
5. Jadran	12	4	3	5	26:27	11 „
6. Reka	12	2	3	7	18:34	7 „
7. Disk	12	2	2	8	29:43	6 „
8. Svoboda	12	1	2	9	16:46	4 „

Slavija (Sarajevo) : BSK 3:2

Sarajevo, 21. aprila. m. Slavija : BSK 3:2 (2:1). Na igrišču Slavije je pred 5000 gledalci BSK izgubil. BSK je spočetka igral zares profesorsko, potem pa je popustil. Slavija je prevzela igro v svoje roke. Izgledalo je, da BSKu ni posebno do zmage. Prvi gol je zabil levo krilo BSKa Nikolič. Izenačil je Šalipur. Nato je Djajič povečal na 2:1. V drugem polčasu je v 30. minuti Rajlič zvišal na 3:1. BSK je potem po Glišoviču znižal rezultat na 3:2. Slavija je z današnjo zmago zboljšala svoj položaj ter bo zavzela tretje mesto v Srbski ligi, v kolikor ji novosadska Vojvodina ne prekriža računov.

Jugoslavija : Vojvodina 0:1

Belgrad, 21. aprila. m. Na igrišču Jugoslavije je pred 4000 gledalci novosadska Vojvodina z boljšo igro zasluženo premagala Jugoslavijo z 1:0. — Edini gol je zabil v drugem polčasu v 20. minuti levi krilec Wölker. Jugoslavija je nastopila brez Ace Petroviča. Zamenjal ga je Lojančič. Jugoslavija je danes slabo igrala, zlasti je bil nesposoben napad.

Gradjanski (Sk.) : Jedinstvo 3:1

Skoplje, 21. aprila. m. Gradjanski : Jedinstvo (Belgrad) 3:1. — Domači so z boljšo igro zasluženo premagali Belgrajčane.

Hašk : Concordia 2:0

Zagreb, 21. aprila. b. Na igrišču Concordije je bila danes prijateljska tekma med Haškom in Concordijo, ki se je končala z rezultatom 2 : 0 (1 : 0) za Hašk.

Teniški turnir v Rimu

Rim, 21. aprila. b. Tukaj je te dni v teku velik teniški turnir, ki se ga udeležujejo tudi Punčec, Pallada in gdč. Kovač. Poleg italijanske reprezentance igrajo v tem turnirju še madžarska, nemška in romunska reprezentanca. Punčec je premagal Cucellija s 6 : 1, 3 : 6, 7 : 5. Gdč. Kovačeva pa je izgubila tri ure trajajočo igro proti Italijanki Manzutto s 6 : 4, 5 : 7, 2 : 6. V doublu za italijanski nacionalni pokal sta Punčec in Pallada premagala del Bello in Sada z rezultatom 6 : 2, 6 : 4, 7 : 5. Turnir bodo nadaljevali 25. in 28. aprila.

Spomenica gorenjskih smučarskih klubov

Z ozirom na predstoječi sestanek akcijskega odbora JZSZ, ki bo, kakor je razvidno iz časopisja, v soboto, dne 27. t. m. v Ljubljani, smo z ozirom na sklep glavne skupščine GZSP prisiljeni objaviti spomenico Gorenjskih klubov-članov GZSP, ki je bila soglasno in z velikim odobravanjem sprejeta na glavni skupščini podzveze dne 7. aprila t. l., in sicer se glasi:

1. Z ozirom na novo nastali politični položaj v naši državi, ki je prinesel tudi v JZSZ občutno razmejitev in okrnjenost tako, da JZSZ ne more biti več predstavnik zimskega športa v državi, je nastala nujna potreba po ustanovitvi samostojne Slovenske zimsko-športne zveze.

2. Ker se istočasno ugotavlja, da so bile dosedanje razmere v zimskem športu pri nas vodene po načelih, ki niso odgovarjala interesom zimskega športa, ponovno pooblaščamo, dne 4. novembra 1939 izvoljeni pripravljalni odbor za ustanovitev Slovenske zimske športne zveze, da po svojih izkušnjah in željah posameznih slovenskih klubov, društev in odsekov vodi priprave za totalno reorganizacijo zimskega športa v Sloveniji.

3. Po tradiciji, kvaliteti in kvantiteti gorenjskih klubov in njihovih tekmovalcev, po katerih zaslugah in uspehih je jugoslovanski zimski šport dobil evropski sloves ter po njih postala Jugoslavija svetovno znana, zato pričakujemo, da bodo vsi merodajni faktorji, ki so se kedaj koli pečali z zimskim športom, priznali prvenstvo reorganizacije pripravljalnemu odboru GZSP, s katerega dosedanjim delom se popolnoma strinjamo.

4. Izjavljamo, da bomo sledili samo temu od nas priznanemu pripravljalnemu odboru za reorganizacijo zimskega športa v Sloveniji.

»Tovarištvo« tovariško skrbi za svoje člane

Širši javnosti ni dosti znano o vzglednem delovanju društva »Tovarištvo«, ki so ga že pred leti osnovali finančni in nekateri drugi državni uradniki. To društvo ima svojo bolniško blagajno, posmrtninski sklad ter daje svojim članom podpore in posojila. Da je delovanje društva zelo živahno, je pokazal današnji občni zbor, ki je bil dopoldne v beli unionski dvorani. Svoja poročila so podali predsednik insp. Janko Dolžan, tajnik Viktor Markič in blagajnik Viktor Bišof. Društvo šteje 1568 članov, od katerih je 1424 rednih in 144 izrednih, sam bolniški sklad pa ima 952 članov. V preteklem letu je bilo izdanih za zdravniške honorarje 86.884 din, za zdravila 112.706 din, razen tega je bilo ugodno rešenih 165 prošenj za posojila v skupnem iznosu nad pol milijona dinarjev. Društvo je izposlovalo pri Mestnem pogrebnem zavodu 10 odst. popusta ter izdaten popust v kopališču »Slon«. Na današnjem zborovanju je bilo sklenjeno, da se obrestna mera za posojila zniža od 6 na 5 odstotkov. Pri volitvah sta bila kooptirana v odbor Ferdo Kokot in Janez Poje, v nadzorstvo pa sta bila izvoljena fin. inšpektor Albin Zajc in Franc Weiss. Občni zbor je potekel v lepi slogi in tovariškem vzdušju.

Hud karambol

Maribor, 21. aprila.

Današnjo lepo sončno nedeljo so izkoristili lastniki motornih vozil za izlete v okolico. Okrog četrt na 3 popoldne pa je prišlo do precej hudega karambola na križišču Koroščeve in Razlagove ulice. Na omenjenem križišču sta trčila osebni avtomobil, last mariborskega trgovca Majerja, ki ga je šofiral študent komercialne-ekonomske visoke šole iz Zagreba Franc Hmelj iz Radeč, in pa motorno kolo s priklopico, katerega je vozil mesarski mojster Valentin Sardinšek iz Maribora. Na pomožnem sedežu je sedel Sardinškov oče, v priklopici pa njegova mati. Pri trku je očeta vrglo čez avtomobil ter je dobil precej poškodb po obrazu, prav tako je dobila precej poškodb tudi mati. Obe vozili sta precej poškodovani. Ponesrečenca so pripeljali v mariborsko bolnišnico, kjer so ju obvezali in pustili domov. Na kraj dogodka je prispela tudi policijska komisija.

Draga nočna avtomobilska vožnja

Celje, 21. aprila.

Pri celjskem mehaniku Bremcu je bil v praksi neki gospod iz laške okolice. V pretekli noči si je privoščil precej alkohola in je v takem stanju prišel v Bremčevo garažo, si izbral najlepši avto ter se z njim odpeljal. Avto je bil last nekega Hrvata. Blizu Št. Petra pa je imel smolo in je treščil v neki kmečki voz, ga razbil in še ranil voznika. Seveda je avto močno poškodovan. Praktikant se je nesreče tako prestrašil, da je pobegnil v noč. Ta avtomobilska vožnja bo precej draga, kajti lastnik avtomobila zahteva od g. Bremca povsem nov avto.

Grehi Julčke Terčičeve

Celje, 21. aprila.

Vsem bralcem našega lista je dobro znano ime Julke Terčičeve, ki je imela tako važno vlogo v procesu proti Grebenšku in njegovi roparski tolpi. Julčka je bila pred celjskim okrožnim sodiščem oproščena krivde in so jo spustili na svobodo. Zaradi njene mladoletnosti je bila razprava tajna. Julčka, ki je zdaj že polnoletna, je po razpravi izginila iz Celja. Za nekaj dni se je oglasila na svojem domu pri Sv. Ani pri Makoljah. Nato pa je brez sledu izginila.

Zaradi ljudskega glasu, ki Julčki še sedaj ne verjame, da ni bila v zvezi z zgoraj omenjeno roparsko tolpo, ter ji celo naprtuje sodelovanje pri umoru zakoncev Ocvirk v Medlogu, pri katerih je služila, je oblast še ni izbrisala iz svojih kazenskih spisov. Meseca decembra je pripovedovala v neki gostilni v vojniški okolici, da ima v gotovini deset tisočakov, ki jih pa zaradi mladoletnosti ne more dvigniti. Pred nekaj dnevi se je oglasila pri nekem hlapcu, svojem znancu, v graščini Neuhaus pri Vojniku. Julčka je prosila hlapca za prenočišče. Okrog polnoči pa je Julčka segla pod zglavje in potegnila na dan listnico, v kateri je bilo 2000 din. Takoj nato jo je zmanjkalo. Da je to tatvino zasnovala po načrtu, dokazuje dejstvo, da je ležala kar oblečena zato, da je mogla hitreje izginiti. Hlapec je tatvino opazil šele zjutraj, ko je vstal. Ko je segel pod vzglavje, ni našel drugega kakor živinski tovorni list. Hlapec je namreč pred kratkim prodal nekaj teličkov. Zanimivo je, da tatvine ni takoj prijavil, ker je nemara mislil, da se je Julčka le pošalila z njim, toda Julčke ni bilo od nikoder. Oblast jo zdaj zasleduje, kajti Julčka je dokazala, da je nevarna tatica, pohajalka in vlačuga.

Iz Cerknice

Koliko popijemo in pokadimo. Gotovo bo bralce »Slovenskega doma« iz Cerknice in okolice zanimalo, koliko je bilo lansko leto popitih raznih alkoholnih pijač in za koliko je »božje travce« šlo pod oblake. Do sedaj je bilo to nekakšna »modna skrivnost«. Ljudje se tudi zato niso zanimali, včasih se je pa le komu v glavi porodila misel: za koliko pa mi prav za prav letno popijemo in pokadimo?

V cerkniški občini je bilo prodano naslednje: vina 120.877 litrov po ca 12 din, kar znaša okrog 1,450.000 din, žganja 9.793 litrov, po ca. 40 din, kar da 391.700 din, ruma 438 litrov po 40 din, 17.500 din, pridno so točili tudi liker, saj ga je steklo kar 958 litrov po 42 din, kar znaša 40.200 din, piva je v toplih poletnih mesecih steklo kar 20.699 litrov po ca. 12 din, kar da lepih 248.400 din ter še 6789 litrov mošta za vsoto 81.470 din. Penečih vin pa je bilo prodanih malo, vendar vseeno za nekaj tisočakov. Končna številka, ki nam kaže, za koliko je steklo po grlih, je precej lepa, saj gre čez 2 milj. 230.000 din.

Pri tej številki pa še omenimo, da je bilo občinske trošarine za 231.000 din, kar za 50.000 din več kot leta 1938. Izgleda pa, po prvih letošnjih mesecih sodeč, da bo letošnje leto rekordno.

»Božje travce« pa je šlo v zrak za cel milijon 848.445 din in to samo v cerkniškem okolišu. Številke pa nam povedo, da je bilo največ tobaka prodanega v mesecu oktobru in sicer kar za 182.356 din, sledi mu april s prodajo 180.133 din, tretji december 159.965 din, januar 158.967 din, marec 156.554 din, julij 155.669 din, avgust 154.061 din, februar 150.248 din, maj 145.674 din, junij 138.672 din, september 135.183 din, najmanj pa so ljudje kadili meseca novembra in to za ca 130.959 din.

Ljudje od cigaret najbolj kade »Dravo« in »Zeto«, od tobaka pa »savskega« in sedaj tudi »dunavskega« II. vrste.

Veliko zanimanje za koncert

Za koncert v prid ljubljanskim revežem, ki ga Glasbena Matica priredi v petek, 26. aprila 1940 v veliki dvorani hotela Union, je med vsemi sloji tako veliko zanimanje, da so gospodične, ki ponujajo vstopnice po javnih lokalih, uradih in privatnih domovih, že v veliki zadregi, kako bi ustregle. Nekaterih vrst sedežev namreč že primanjkuje, zato pa naj prijatelji revežev hite in ne odlašajo, da si vstopnice kupijo šele pri večerni blagajni na koncertu. Akcijski odbor za zimsko pomoč torej že danes prosi, naj prijatelji glasbenih užitkov in dobrotniki revežev nikar ne zamerijo, če bi ne mogli dobiti prostorov po želji, saj Ljubljana še vedno nima dosti velike dvorane za take prireditve. Mestna hranilnica pa še vedno sprejema darila za zimsko pomoč. Ljubljansko prebivalstvo se je za zimsko pomoč res tako izkazalo, kakor doslej še nikdar, zato bo pa tudi sedaj še našlo pota in prilike, da odkrije svoje dobro srce za reveže.

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Jože Kramarič. — Izdajatelj: Inž. Jože Sodja. — Urednik: Mirko Javornik. — Rokopisov ne vračamo.
»Slovenski dom« izhaja vsak delavnik ob 12. Mesečna naročnina 12 din, za inozemstvo 25 din. Uredništvo: Kopitarjeva ulica 6-III. Telefon št. 4001 do 4005. Uprava: Kopitarjeva ulica 6.